

**การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลยาง อำเภอกีษรภูมิ จังหวัดสุรินทร์**

การค้นคว้าอิสระ

ของ

จิราพร บัณฑิตขันธ์

**เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**PEOPLE'S PARTICIPATION TOWARDS THE OPERATION OF
YANG SUBDISIRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
SIKHORAPHUM DISTRICT, SURIN PROVINCE**

Jirapon Bandit

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

November 2012

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย จิราพร บัณฑิตชัย

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน

ที่ปรึกษาหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒินันท์ รามฤทธิ์

ที่ปรึกษาร่วม

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีที่พิมพ์

2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ และแบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8415 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าได้ดังนี้ ด้านการวางแผนพัฒนา การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และ ด้านการบริการทั่วไป ตามลำดับ
2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี รองลงมา คือ ต้องการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินโครงการเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้านและดำเนิน โครงการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีความต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามลำดับ

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาช่วยเหลือ ให้การแนะนำและ
แก้ไขข้อบกพร่องจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน
ประธานกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒินันท์ รามฤทธิ์ กรรมการควบคุม
การค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการค้นคว้าอิสระฉบับ
นี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวยและประสานงานในการค้นคว้า
อิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ ดร.ผดุงชาติ ยงค์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดร.กระพัน ศรีงาน รองคณบดีคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนางสาวชนากานต์ พรหมลี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอบัว
ลาย จังหวัดสุรินทร์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย
ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่เป็นกำลังใจในการศึกษา มา
โดยตลอด พี่ๆ เพื่อนๆ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ทุกคนที่ช่วยส่งเสริมให้กำลังใจเสมอมา และขอขอบพระคุณประชาชนที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างทุก ๆ ท่านที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย
ครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดขึ้นจากการทำการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็น
เครื่องบูชาพระคุณแก่บิดา มารดา บुरพจารย์ คณาจารย์และผู้มีส่วนในการช่วยเหลือ เกื้อกูลให้กำลังใจ
ในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

จิราพร บัณคิษฐ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน.....	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	25
แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	37
การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล.....	42
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีรภูมิ จังหวัดสุรินทร์... งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47 52
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	69
วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	70
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	73
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	73
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	74
บรรณานุกรม.....	75
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	83
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	87
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	91
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	97
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	99

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายได้องค์การบริหารส่วนตำบลยาง ปิงปประมาณ 2549 – 2553.....	49
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามหมู่บ้าน.....	55
3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	61
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	62
5 เฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริการทั่วไป โดยภาพรวมและรายข้อ.....	63
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ.....	64
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ.....	66
8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	68

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล.....	45

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบันประเทศไทย มีรัฐธรรมนูญมาแล้ว 18 ฉบับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศเป็นส่วนรวมด้วย โดยรัฐบาลเป็นผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายใต้กรอบของกฎหมาย

การปกครองท้องถิ่น (Local Government) ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และมีความสำคัญต่อการฝึกหัดประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนที่จะตอบสนองปัญหาความเป็นอยู่และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งถ้าพึ่งเพียงรัฐบาลกลางในฐานะที่ต้องดูแลประชาชนโดยรวมทั่วทั้งประเทศ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาและความต้องการหรือแก้ไขได้อย่างทั่วถึง และตรงตามความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ทำให้รัฐบาลหลายประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารปกครองแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง (Centralization) มาเป็นการบริหารการปกครองแบบการกระจายอำนาจ (Decentralization) มากขึ้น เพื่อมุ่งหมายให้สิทธิแก่ชุมชนในการตัดสินใจดำเนินการกิจของท้องถิ่นซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการใช้ฐานท้องถิ่นเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ (โกวิทย์ พวงงาม. 2550 : 11)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเอง ตามภารกิจหน้าที่ที่ระบุให้ดำเนินการอย่างชัดเจน มีพื้นที่รับผิดชอบชัดเจน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นคือ การใช้หลักการกระจายอำนาจให้กับประชาชนโดยตรง และท้องถิ่นในฐานะผู้รับมอบอำนาจ

จะต้องมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินงานและการตัดสินใจของตนเอง โดยการจัดระเบียบราชการบริหารส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน มีอยู่ 2 ระบบ คือ ระบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่น ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และระบบพิเศษ ซึ่งในปัจจุบัน มีอยู่ 2 รูปแบบคือ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา (โกวิทย์ พวงงาม. 2550 : 85-86)

ภารกิจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย จึงอาจแบ่งนำเสนอตามลักษณะของภารกิจออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ภารกิจหน้าที่ที่จะต้องทำ ภารกิจหน้าที่ที่อาจจะทำ และภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลยก อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่ง ที่เกิดขึ้นตามผลของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยได้รับการยกระดับฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อ พ.ศ. 2537 มีพื้นที่รับผิดชอบ 18 หมู่บ้านครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบล ยก จากการสำรวจในเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ค้นหาเกี่ยวกับสภาพปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินการบริหารและการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ยก โดยการรวบรวมจากแผนพัฒนาตำบลสามปี (2552-2554) จากการประชุมกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการประชุมได้สรุปสาเหตุและสภาพปัญหาได้ ดังนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกในหน้าที่ของตนเอง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในขอบเขตอำนาจหน้าที่ มีทัศนคติเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นเรื่องของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือตัวแทนที่ตนเลือกไปทำหน้าที่ ไม่ใช่เรื่องของประชาชน คำนิยมเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนยังไม่คาดหวังว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าหน่วยงานที่มีอยู่แล้ว (องค์การบริหารส่วนตำบล ยก. 2552 : 12)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ยก จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยก ใน 3 ด้าน คือ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยมีความมุ่งหวังว่าผลการศึกษาวิจัยจะเป็นข้อมูลสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ยก ในการที่จะส่งเสริมและพัฒนาการทางด้านการทำงาน ให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมการบริการ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้การบริหารงานและดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล ยก มีประสิทธิภาพ เจริญก้าวหน้าอันจะเป็นประโยชน์กับประชาชน และชุมชนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนา แก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง และ องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ โดยการบูรณาการจากแผนพัฒนา 3 ปี มีขอบเขตเนื้อหาในภาพรวม ของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง 3 ด้าน คือ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน (องค์การบริหารส่วนตำบลยาง. 2552 : 20 -22)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 7,137 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :149)ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนพัฒนา และด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสือขรรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง การร่วมแรงร่วมใจ การประสานงาน ความรับผิดชอบ หรือ หมายถึง การทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยดำเนินการอย่างถูกต้อง และเหมาะสมทั้งด้วยความรู้สึกรู้สึกผูกพันและสามารถเชื่อถือได้
2. **การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน** หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินการ ปกครองและการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามสิทธิที่กฎหมาย กำหนดให้ และกระทำด้วยความสมัครใจ ในการกระทำนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย หรือการตัดสินใจของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมใน 3 ด้าน ได้แก่
 - 2.1 **ด้านการบริการทั่วไป** หมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการ บริการต่าง ๆ ที่หน่วยงานจัดขึ้นให้กับประชาชนที่มารับบริการหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมในทุกด้านจาก องค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสือขรรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
 - 2.2 **ด้านการวางแผนพัฒนา** หมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีบทบาท มีอำนาจ การตัดสินใจ มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล การเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนหรือ โครงการพัฒนาในทุก ๆ ด้านการร่วมกิจกรรมในด้าน วัฒนธรรม ประเพณี การร่วมกิจกรรมงานกีฬา การเข้าร่วมงานกุ้ชีพกุ้ภัย และการร่วมกิจกรรม ต่าง ๆ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.3 **ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน** หมายถึง ประชาชนสามารถเข้าร่วม การประชุมการร่วมติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ การขอเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร การตรวจสอบการทำงานและพฤติกรรมของพนักงาน สมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่น การเข้าร่วมเป็นตัวแทนตรวจสอบกิจกรรมโครงการต่าง ๆ
3. **องค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสือขรรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
4. **ประชาชน** หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหาร ส่วนตำบลยาง อำเภอสือขรรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การบริการ สาธารณะ แนวคิดทฤษฎี กฎหมาย ตลอดจนเอกสาร และค้นคว้างานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
5. แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารงานของท้องถิ่นและกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นเพื่อเป็น ฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยระดับประเทศ ด้านการมีส่วนร่วมได้กำหนดให้ประชาชน สามารถลงประชามติในเรื่องเกี่ยวกับท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเอง ภายในท้องถิ่นนั้น ในประเด็นแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน ดังนี้

จินดา มณีเนตร (2540 : 12-13) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือ ของประชาชนไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้าร่วม

รับผิดชอบหรือเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อสังคม เพื่อดำเนินการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงไป ในทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

อรุณ รักธรรม (2540 : 270) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาส ให้ประชาชน ไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีแนวทางการปฏิบัติงาน หรือเข้าไปมีส่วนร่วมใน กระบวนการใดกระบวนการหนึ่งขององค์กร

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2543 : 2) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วม หมายถึง การกระทำที่ มีจุดมุ่งหมาย ที่เข้าไปมีอิทธิพล ต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล หรือนโยบายสาธารณะ หรือการเลือกผู้นำรัฐบาล ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจมีความสำคัญ แตกต่างกันไป

วันชัย วัฒนศัพท์ (2545 : 24) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นที่สุด คือ การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารว่ารัฐทำอะไรหลังจากได้ ตัดสินใจเรียบร้อยแล้ว แจ้งให้ประชาชนทราบถัดขึ้นมาก็คือการที่รัฐรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หลังจากให้ข้อมูลไปแล้วก่อนตัดสินใจ หรือที่รู้จักกันว่าคือ ประชาพิจารณ์ สูงขึ้นมาอีก คือประชาชน ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่อง หรือในโครงการนั้น ๆ เพื่อให้เกิดข้อยุติโดยฉันทามติ และสูงที่สุด คือ ความสามารถลงมติแต่ละคนทีละคนว่า “เอาหรือไม่เอา” ในกระบวนการประชาคม

จากความหมายข้างต้นของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิด โอกาสให้ประชาชน ในชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับ ผลประโยชน์ ร่วมตรวจสอบกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมี อิศรภาพ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อตนเองหรือชุมชนส่วนใหญ่เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อสังคม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติและให้ความสำคัญของ การมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นไว้ดังนี้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2550 : 112)

มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 283 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำ บริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนด

นโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัดและประเทศ เป็นส่วนรวมด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์กรเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึงให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากันเป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย ให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว คณะกรรมการตามวรรคสามจะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรรายได้ที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ การดำเนินการตามวรรคห้า เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้วให้มีผลบังคับได้

มาตรา 287 ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ด้วยในกรณีที่การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่ายและผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

และกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสามให้นำบทบัญญัติมาตรา 168 วรรคหกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร ทฤษฎีระดมสร้างขวัญของคนในชาติ ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1.ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร

พิพจน์ ลาภปรารณา (2546 : 24) ได้กล่าวว่า การใช้ระบบการบริหารในการระดมความร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ย่างเพราะใช้กฎหมาย ระเบียบแบบแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการแต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุด ในเรื่องการบริหารเพราะธรรมชาติของคนถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจ โดยไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นร่วมกันของรัฐ เพราะการใช้ระบบการบริหารเป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบายเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย

2.ทฤษฎีระดมสร้างขวัญของคนในชาติ

พิพจน์ ลาภปรารณา (2546 : 24) ได้กล่าวถึงทฤษฎีระดมสร้างขวัญของคนในชาติไว้ดังนี้ คนเรามีความต้องการทางกายและทางใจ ถ้ามีขวัญดีผลการทำงานก็จะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็จะต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจ ที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ดีต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่นการไม่เอาเปรียบ ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดความสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคล และขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเห็นได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีนั้น ย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่สู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน

3.ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน

ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชนเป็นการใช้คำพูดหรือการเขียนที่มุ่งให้เกิดความเชื่อถือซึ่งการเกลี้ยกล่อมนั้นมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ถ้าจะให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความเข้าใจในเรื่องที่เกลี้ยกล่อมจึงจะทำให้การเกลี้ยกล่อมนั้นน่าสนใจยิ่งขึ้น

อัครบุตร อัครสุขบุตร (2548 : 23) ได้ให้ความหมายของการเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา จากการแข่งขันในการปฏิบัติงาน และถ้าจะเกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะเรื่องความต้องการของตนเองตามหลักทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow)

ที่เรียกว่าลำดับความต้องการจากขั้นต่ำไปหาขั้นสูง โดยตั้งสมมติฐานแบ่งลำดับความต้องการได้ 5 ระดับ ดังนี้

- 1.ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการในเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ฯลฯ
- 2.ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ได้แก่ความต้องการที่จะอยู่อย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายจากร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงาน หรือมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม
- 3.ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มความรักจากเพื่อนร่วมงาน ต้องการให้สังคมยอมรับว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
- 4.ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง ได้แก่ ความต้องการความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่จะได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับ ความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องความรู้ ความสามารถและความสำคัญของบุคคล
- 5.ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการในระดับสูง ซึ่งความต้องการที่อยากจะให้ความสำเร็จทุกอย่าง ตามความนึกคิดของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความต้องการนี้เป็นความต้องการพิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นในแนวทางที่ดีที่สุดตามที่ตนคาดหวังไว้

การเกลี้ยกล่อมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าวิธีเกลี้ยกล่อมมีความน่าสนใจ และตรงตามความต้องการพื้นฐานของประชาชน และนอกจากวิธีเกลี้ยกล่อมแล้ว ความเคารพศรัทธาที่มีต่อผู้เกลี้ยกล่อมก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าในสังคมไทยมีหลายบุคคล และหลายสถาบันที่อยู่ในความเคารพศรัทธาของคนในสังคม สามารถโน้มน้าวจิตใจของประชาชนไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ หนึ่งในนั้นคือ พระสงฆ์

4.ทฤษฎีสถิตยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย

ชัยยูทธ์ รัตนประทุมวรรณ (2544 : 41) กล่าวว่า ทฤษฎีสถิตยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจายนี้ได้ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยที่มีแนวโน้มนิยมชนใดจะเป็นชุมชนที่มีความเจริญจะต้องมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดศถียภาพ 6 ประการ

- 1.ทรัพยากรธรรมชาติ มีทรัพยากรธรรมชาติมากมายและต้องมีความรู้ในการจัดการตั้งนั้นตัวแปรร่วมการอบรมจึงเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย
- 2.ทรัพยากรมนุษย์ ประชาชนของชุมชนต้องมีความรู้ มีทักษะและเทคโนโลยียอมทำให้ชุมชนเจริญขึ้น

3.องค์กรทางสังคม ชุมชนใดมีองค์กรทางสังคมมากและมีความเข้มแข็งทางโครงสร้างและการจัดการย่อมมีศักยภาพในการพัฒนาสูงกว่า

4.ภาวะผู้นำ ชุมชนใดที่มีผู้นำศักยภาพที่สูงกว่าชุมชนอื่น แต่ก็ขึ้นอยู่กับสภาพการปฏิบัติงานของผู้นำว่ามีคุณภาพเพียงใด ในการสร้างกระบวนการจัดระเบียบสภาพภายในองค์กรของตนเองให้มีแผนปฏิบัติเป็นไปด้วยกัน

5.เครือข่ายสังคม ชุมชนใดที่มีชาวบ้านที่ติดต่อกับราชการ และภายนอกมากย่อมมีศักยภาพในการจัดการมากกว่า

6.การฝึกอบรม ชุมชนใดมีประชากรมารับการอบรมสูงมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ชุมชนนั้นมีการพัฒนาสูงกว่า เพราะรู้จักเอาประโยชน์ รู้จักการจัดการมากกว่า

สรุปได้ว่าทฤษฎีที่ได้กล่าวมาทั้งหมดได้กล่าวถึงกระบวนการที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน แต่ทางหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เป็นต้นเรื่องต้องทำการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้ประชาชน โดยการใช้เทคนิคต่าง ๆ รวมถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ของสิ่งที่จะต้องนำมาประกอบในการที่จะให้กระบวนการมีส่วนร่วมประสบผลสำเร็จมากที่สุด แต่มีทฤษฎีการพัฒนาแพร่กระจายที่เน้นให้มีการสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนก่อนแล้วจึงจะเกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในที่สุด

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่น

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน / โครงการอะไรก็ตามจะเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นจำนวนมากที่มีส่วนร่วมในโครงการนั้น สามารถทำได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2550 : 12)

1. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ ควรจะมีการดำเนินการเรื่องอะไร และมีวิธีการดำเนินการอย่างไร

2.การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยอาจเป็นการให้ความสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมหรือการให้ความร่วมมือกับกลุ่มที่ดำเนินการ

3.การที่ประชาชนมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนานั้น ๆ

4.การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของโครงการนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน มิใช่หมายถึง เฉพาะการมีส่วนร่วมในช่วงเวลาทำกิจกรรมเท่านั้นแต่กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นเริ่มตั้งแต่การได้ร่วมคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายในกิจกรรมเหล่านั้น และในที่สุดจึงเข้าร่วมมือปฏิบัติด้วย

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของการดำเนินงาน

การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะประชาชนจะรู้ปัญหาของตนเอง ดีกว่าคนอื่น ทำให้ประหยัคงบประมาณ และตั้งอยู่บนพื้นฐาน

สุจริต ยุติธรรม ตามหลักประชาธิปไตย การที่หน่วยงานของรัฐทำงานที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ระหว่างประชาชนกับส่วนราชการจะทำให้เกิดฉันทามติ คกลงยอมรับร่วมกัน โครงการที่ดีที่ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ก็คือ โครงการที่ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ในทุกกระบวนการ และผลงานหรือผลลัพธ์ที่ได้นั้น จะต้องคงอยู่ยั่งยืน ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของการดำเนินงานมีดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.2550 : 14-16)

1. ช่วยปรับปรุงคุณภาพการตัดสินใจให้ดีขึ้น ช่วยคลาดเคลื่อนถึงความกังวล ของสาธารณะชน และค่านิยมทั้งหลาย ช่วยระบุ ค้นหา ปัญหา ได้ดีกว่ามีการพิจารณาทางเลือกในการพัฒนาอย่างเต็มที่จากผู้มีส่วนได้เสีย และสร้างความเข้าใจ ให้ดีขึ้นว่าทำไม “สิ่งที่เกิดขึ้น จึงเป็นอย่างที่เป็นอยู่”
2. ช่วยลดค่าใช้จ่ายและความล่าช้าในการปฏิบัติ หลายคนอาจเข้าใจว่า “มากจนยิ่งมากความ” ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่าย แต่ถ้าหากให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น ก็จะช่วยลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นภายหลัง ก็จะเห็นได้ว่าเป็นการช่วยลดความล่าช้า ลดค่าใช้จ่ายได้ถ้ามองในระยะยาวไม่ต้องทบทวน หรือมีความขัดแย้งในผลของการตัดสินใจที่ไม่มีใครมาร่วมกันคิดร่วมกันตัดสินใจซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติได้ทันที เกิดการยอมรับอย่างสูงต่อการตัดสินใจโดยกลุ่ม
3. นำไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของการตัดสินใจในเรื่องนั้น จึงยากที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามการตัดสินใจของตัวเองคนที่มาร่วมการตัดสินใจก็ต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้น ถูกนำไปปฏิบัติยิ่งไปกว่านั้นก็จะเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นที่จะช่วยปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง
4. ส่งเสริมให้โครงการที่นำไปปฏิบัติมีความยั่งยืน ในเรื่องนี้สืบเนื่องมาจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แล้วนำการตัดสินใจนั้น ไปปฏิบัติ เมื่อเกิดผลสำเร็จขึ้นผู้มีส่วนร่วมก็จะเกิดความภาคภูมิใจว่าตนเองก็มีส่วนในความสำเร้จนั้น ๆ ก็ปฏิบัติต่อไปเรื่อย ๆ และขยายผลแห่งความสำเร้จนั้น ๆ ไปในอนาคต
5. หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าอย่างรุนแรง ถ้าได้ร่วมคิด ร่วมทำ กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ก็จะช่วยลดความรู้สึกต่อต้านเพราะได้แสดงออกถึงความต้องการของตน หรือกลุ่มออกไป ส่วนหนึ่งแล้ว แต่ถ้าหากต่างคนต่างนั่งเงียบเมื่อเกิดกรณีขัดแย้ง ความเป็นปฏิปักษ์ก็จะเกิดขึ้นลึก ๆ ในใจอย่างเงียบ ๆ และก็จะสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนสุดท้ายก็จะระเบิดออกมา ต้องให้แตกหักกันไปแต่ไม่ใช่ว่าทุกเรื่องจะแก้ไขได้โดยการมีส่วนร่วมเพียงอย่างเดียวยังต้องอาศัยความมีเหตุมีผลรับฟัง ความคิดของผู้อื่นเข้าร่วมด้วย

6.ความเสถียรลดลง ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันทำให้ได้รับข้อมูลเพิ่มเติม

7.เป็นการพัฒนา “ประชาสังคม” โดยทำให้กลุ่มประชาสังคม ได้ทำงานของกระบวนการประชาสังคม เป็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมที่ลึกซึ้งที่สุด โดยผู้มีส่วนร่วมจะได้เรียนรู้และซึมซาบถึงกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างค่อยเป็นค่อยไป พัฒนาการกระบวนการตัดสินใจโดยองค์กรว่าควรจะเป็นอย่างไร และทำไมต้องตัดสินใจอย่างนั้น นอกจากนี้เมื่อประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในเวทีสาธารณะแล้ว ก็จะเป็นการฝึกประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่นในอนาคตอีกด้วย

สรุปประโยชน์ของการมีส่วนร่วมนั้นเป็นประโยชน์กับประชาชนโดยตรงในเชิงของการป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และยังช่วยเพิ่มความง่ายในการนำไปปฏิบัติและเป็นการเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีความกระตือรือร้นในการช่วยทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ช่วยให้เกิดการพิจารณาทางเลือกใหม่ ทำให้การตัดสินใจรอบคอบขึ้น

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

การพัฒนาท้องถิ่น โดยมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องมุ่งเน้นที่ การสร้างศักยภาพของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การสร้างศักยภาพของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าถึงประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำอธิบายถึงลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

เสน่ห์ จุ้ยโต (2548 : 23) ได้แยกลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ลักษณะที่สำคัญคือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือ หรือการสนับสนุน ขอความร่วมมือร่วมใจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด และมีคุณค่าและคุณประโยชน์
 - 1.1 ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในความสำเร็จในด้านการพัฒนา ด้านวัตถุ
 - 1.2 ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจ โดยทำให้ประชาชนเกิดความรักความสามัคคี รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม และยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญ และก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่หวงแหน
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งมี 5 รูปแบบ คือ
 - 2.1 การเลือกตั้ง
 - 2.2 การมีกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง
 - 2.3 การเสนอความคิดเห็นของประชาชน
 - 2.4 การจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์
 - 2.5 การแสดงออกของประชาชน

เจมส์ คี บีนทง (2524 : 272 ; อ้างถึงในรัชณี ราชประ โคน. 2553 :12) ได้อธิบายขั้นตอนการเข้าไปมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา เนื่องจากเหตุผลพื้นฐาน คือ ชาวชุมชนประสบปัญหาเรื่องใด ย่อมรู้ปัญหาของตนเองได้ดีที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาเหล่านั้น ผู้ที่เลือกแนวทางในการพัฒนาควรเป็นประชาชนในชุมชนนั่นเอง ไม่ใช่บุคคลภายนอกเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรกับศักยภาพ ในการพัฒนาชุมชนนั้น
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านแรงงาน การร่วมแรงประกอบกิจกรรมที่จะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกผูกพันมากขึ้น และก่อให้เกิดความรู้สึก ในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนบำรุงรักษาให้ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์ และมีประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน เพื่อค้นคว้าเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะได้นำมาเป็นบทเรียนในการหาหนทางปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

สรุปได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้แทนกลุ่มที่มีอยู่หลายระดับซึ่งต่างก็มีส่วนร่วมกันในการทำงาน โดยนำประสบการณ์ของแต่ละคนมาสร้างวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแนวทางของการขอความร่วมมือหรือขอรับการสนับสนุนต่อประชาชนในการพัฒนา ด้านต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

การดำเนินงาน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งเพราะประชาชนจะรู้ปัญหาของตนเองดีกว่าคนอื่นทำให้ประหยัดงบประมาณ และตั้งอยู่บนพื้นฐานสุจริต ยุติธรรม ตามหลักประชาธิปไตย สำหรับการดำเนินงานผู้วิจัยได้ศึกษา ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริการทั่วไป ด้านการวางแผนการดำเนินงาน และด้านการประเมินผลการดำเนินงาน ทั้ง 3 ด้าน สามารถขยายความได้ดังนี้

1. **ด้านการบริการทั่วไป** หมายถึง การที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริการต่าง ๆ ที่หน่วยงานจัดขึ้นให้กับประชาชนที่มารับบริการหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมในทุกด้านโดยการบริการนั้นจะต้องสร้างความประทับใจให้กับผู้รับบริการด้วยจึงจะถือว่าการให้บริการบรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพ

การบริการคือกระบวนการ/กระบวนการกิจกรรมในการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการนั้นในทางวิชาการคำว่า “บริการ” หรือ Service ยังนิยามได้ว่าเป็น กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ผลิตผลออกมาในรูปของเวลา สถานที่ รูปแบบหรือสิ่งของที่ประเทืองหรือเอื้ออำนาจทางจิตวิทยา (วีระพงษ์ เกลิมจิระวัฒน์. 2539:6)

ความหมายของการให้บริการ

การให้บริการ เป็นหน้าที่หลักที่สำคัญในการบริหารงานของภาครัฐ ในลักษณะงานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่จะต้องให้บริการแก่ประชาชนผู้มาติดต่อราชการ ซึ่งจากการค้นคว้าจากเอกสาร มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าบริการไว้ดังนี้

อนุพล ชมพูนุช (2546 :19; อ้างถึงในประจักษ์ พึ่งอุบล. 2550 :13) ได้ให้ความหมายของการบริการไว้ว่า การบริการเป็นกิจกรรม ผลประโยชน์หรือความพึงพอใจที่สนองความต้องการของลูกค้

ชัยพล เขมปัญญานุรักษ์ (2544 :30) ได้ให้ความหมายของการบริการไว้ว่า การบริการหรือกระบวนการกิจกรรมในการส่งมอบจากผู้ให้บริการไปยังผู้รับบริการ ส่วนการให้บริการ คือการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการต้องตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอย่างเป็นที่พึงพอใจ ทั้งนี้โดยอาศัยปัจจัยเสริมอื่น ๆ เช่นความสะอาดสบาย ทัศนียภาพ เมื่อได้พิจารณาถึงการให้บริการในฐานะที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจกระทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการเพื่อให้เกิดความพอใจ การให้บริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด คือการให้บริการที่ไม่คำนึงถึงตัวบุคคล หรือการให้บริการที่ปราศจากอารมณ์ไม่มีความชอบพอใจเป็นพิเศษ ทุกคนได้รับการปฏิบัติเท่าเทียมกันตามหลักเกณฑ์ เมื่ออยู่ในสภาพที่เหมือนกัน กรมการปกครอง (2548 : 27) ได้ให้ความหมายของการบริการว่า เป็นการระดมทรัพยากรทั้งหมดมารวมกันปรับปรุงระบบ หรือกรรมวิธีการทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ หรือผู้รับผลงาน โดยมีการเรียนรู้และการปรับปรุงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้หลักการสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการให้บริการดังนี้

1. เปลี่ยนจากการมุ่งปัญหาหรือตั้งรับ ไปสู่การพยายามปรับปรุง หรือออกแบบเพื่อป้องกันปัญหาในทุกส่วน
2. ปรับกระบวนการทำงานเป็นเชิงบวกมากขึ้น ประกอบด้วย
 - 2.1 เน้นการแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้รับผลงาน หรือผู้รับบริการ โดยผู้ให้บริการต้องทำความเข้าใจกับปัญหาของผู้รับบริการ นำเสนอทางเลือกและให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเท่าที่จะเป็นไปได้

2.2 เน้นการปรับปรุงกระบวนการทำงาน หรือระบบงานอย่างไม่สิ้นสุด ทำความเข้าใจกับกระบวนการอย่างลึกซึ้ง ทำให้เห็นทางออกในการปรับปรุงได้ดีขึ้น มิใช่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและใช้คิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูล

2.3 เน้นการเสริมพลังเจ้าหน้าที่และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ผู้นำมีความสามารถ ชักจูงให้ผู้ปฏิบัติในองค์กรทุกคนมีอุดมการณ์ร่วมกัน และมีความมุ่งมั่นร่วมกันและมีความมุ่งมั่น ที่จะทำ ให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น เสริมพลังให้ผู้ปฏิบัติแก้ไขปัญหาและให้โอกาสทดลองความคิดใหม่ๆ โดยไม่ต้องกลัวถูกตำหนิหากมีความผิดพลาด

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นการพิจารณาระบบการให้บริการว่าประกอบไปด้วย 2 ฝ่าย คือ ผู้ให้บริการ (Providers) และผู้รับบริการ (Recipients) โดยฝ่ายแรกถือปฏิบัติเป็นหน้าที่ต้องให้บริการ เพื่อให้ฝ่ายหลังเกิดความพึงพอใจ

ความสำคัญของการให้บริการ

การให้บริการแก่ประชาชน ส่วนราชการจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประชาชนผู้รับบริการจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับบริการที่รวดเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรมลักษณะสำคัญของการให้บริการ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบาย ไว้ดังนี้

ชวงส์ ฉายยะบุตร (2536:8-10) ได้กล่าวว่า การให้บริการแก่ประชาชน ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐบาลและข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ตามแนวคิดเสรีนิยม ภารกิจของรัฐแต่เดิม มุ่งเน้นในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ จึงต้องหันมานับที่การให้บริการแก่ประชาชนควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้ศักยภาพในการให้บริการสาธารณะยังมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากระบบราชการที่รัฐควบคุมดูแลอยู่ไม่สามารถจัดการให้บริการที่สอดคล้อง กับความต้องการของเอกชนแล้ว ระบบราชการก็จะกลายเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความเจริญเติบโตของประเทศไปในที่สุด

บุญเชื้อ บัวสรวง (2542:16) กล่าวว่าประเทศไทยพยายามก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งจะต้องปรับปรุงทั้งระบบและโครงสร้างต่าง ๆ หลายประการนอกจาก ปรับปรุงในโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจแล้ว สิ่งหนึ่งที่ถือได้ว่าสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันคือการบริการประชาชนในระบบราชการ เพราะระบบราชการจะเป็นกลไกของรัฐที่จะแปรนโยบายของรัฐไปสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งประชาชนเป็นผู้ได้รับผลการปฏิบัตินั้น การที่ผู้รับผลจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ การให้บริการที่รวดเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรม

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การให้บริการประชาชนเป็นส่วนประกอบในการปฏิบัติงานบังเกิดผลแก่ส่วนรวมอย่างจริงจัง ประชาชนผู้รับบริการเกิดความประทับใจในการให้บริการ ทำให้การให้บริการเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

หลักการให้บริการที่ดี

การบริการ เป็นหน้าที่หลักที่สำคัญ คืองานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนโดยตรง โดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ เพื่อให้การบริการเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้หลักการบริการไว้ดังนี้

กุลธน ธนาพงศธร (2538 : 303-304) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้บริการไว้ ดังนี้

1. หลักความสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ประโยชน์และบริการที่องค์การจัดให้ต้องสนองความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ หรือทั้งหมด มิใช่การจัดให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะ มิฉะนั้นแล้วนอกจากจะไม่เกิดประโยชน์สูงสุดในการ เอื้ออำนวย ประโยชน์และการบริการแล้ว ยังไม่คุ้มกับการดำเนินงานนั้น ๆ ด้วย
2. หลักความสม่ำเสมอ กล่าวคือ การให้บริการนั้น ๆ ต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอมิใช่ทำ ๆ หยุด ๆ ตามความพอใจของผู้บริหารหรือผู้ให้บริการ
3. หลักความเสมอภาค กล่าวคือ บริการที่จะได้นั้นจะต้องให้แก่ผู้มาใช้บริการทุกคน อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันไม่มีการใช้สิทธิพิเศษแก่บุคคล หรือกลุ่มใดในลักษณะแตกต่างจาก คนอื่น ๆ อย่างเห็นชัด
4. หลักความประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปในการขอรับบริการต้องไม่มากจนเกินกว่าผลที่จะได้รับ
5. หลักความสะดวกบริการที่จัดให้แก่ผู้รับบริการจะต้องเป็นไปในลักษณะง่ายสะดวกสบาย สั้นเปลืองทรัพยากรน้อย ทั้งยังไม่สร้างความยุ่งยากแก่ผู้รับบริการมากจนเกินไป

ประดับ นวลละออง (2542 : 10) กล่าวว่า การให้บริการที่ดีส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเข้าถึง บริการ และความพอใจของการบริการที่มีอยู่ คือ ความพอใจระหว่างบริการที่มีอยู่ กับ ความต้องการการขอรับบริการ การเข้าถึงแหล่งบริการ ได้อย่างสะดวก โดยคำนึงถึงลักษณะที่ตั้ง การเดินทางความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งบริการ ได้แก่ แหล่งบริการที่ผู้รับบริการ ให้ความสะดวกและสิ่งอำนวยความสะดวก ความสามารถของผู้รับบริการ ในการที่จะเสียค่าใช้จ่าย สำหรับบริการ การยอมรับคุณภาพของการบริการ ซึ่งในที่นี้รวมถึงการยอมรับลักษณะของผู้ให้บริการ ด้วย

สรุปได้ว่า การบริการ หมายถึง การบริการที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ต่อแหล่งบริการ คุณภาพบริการ ความสม่ำเสมอ ความเท่าเทียมตอบสนองกับความต้องการของ ประชาชนส่วนใหญ่ และเป็นการดำเนินกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2. ด้านการวางแผนการดำเนินงาน หมายถึง การวางแผนนั้นผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึง ประสิทธิภาพของการวางแผนซึ่งสามารถ พิจารณาการจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุน อย่าง ประหยัดและคุ้มค่าเช่นการใช้ เวลา เงินเครื่องมือ แรงงาน ในการบริหารงานต่าง ๆ ให้บรรลุ วัตถุประสงค์ในการวางแผนงาน

การวางแผน คือการคาดการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต และตัดสินใจเลือกแนวปฏิบัติที่ ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์การได้ ตั้งไว้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547: 3) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผน ดังนี้

ความหมายของการวางแผน

ในการวางแผนพัฒนานั้นประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนซึ่งจำทำให้การวางแผน พัฒนามีระบบเพื่อให้การวางแผนการพัฒนาบรรลุตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวางแผนไว้หลายท่านดังนี้

ประชุม รอดประเสริฐ (2539 : 89) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกิจกรรมหรืองานที่ต้อง จำแนกวัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นแนวทางสำหรับให้ ดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับอนาคตเป็นการกระทำ และวิธีการการกระทำที่ต่อเนื่องกันไปจนสำเร็จตามเป้าหมาย

สุรัสวดี ราชกุลชัย (2546 : 110) กล่าวถึงการวางแผนว่า เป็นกระบวนการปฏิบัติงานอย่าง เป็นทางการ อันประกอบด้วยลักษณะงานที่เกี่ยวกับภารกิจขององค์กร และวัตถุประสงค์ของ องค์กรทั้งระยะสั้นและระยะยาว การเลือกยุทธวิธีให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และการตัดสินใจจัดสรร ทรัพยากรทางการบริหารให้เหมาะสม

กูนท์ , คอนเนล และเวลริช (Koontz , Donnell & Wehrich. 1984 : 21 ; อ้างถึงใน พรชัย ศรีสุริยัน โยธิน. 2549 : 22) การวางแผนเป็นการพิจารณาและกำหนดแนวทางปฏิบัติงานให้ บรรลุเป้าหมายที่ปรารถนาเปรียบเสมือนเป็นสะพานเชื่อม โยงระหว่างปัจจุบันและอนาคต การคาดการณ์สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ฉะนั้นการวางแผนจึงเป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่พิจารณากำหนด แนวทางปฏิบัติงานมีรากฐานการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ ความรู้และการคาดคะเนอย่างใช้ดุลพินิจ

สรุป การวางแผน คือ การหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยใช้ปัจจัยต่างๆและมี เหตุผลเพื่อให้การดำเนินงานทั้งในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปโดยเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพที่สุด

ความสำคัญของการวางแผน

การวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ล่วงหน้าเพื่อลดความไม่แน่นอนและความยุ่งยากซับซ้อนที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งการวางแผนมีความสำคัญต่อองค์กร ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 4-7)

1. เป็นการลดความไม่แน่นอนและปัญหาความยุ่งยากซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นการจัดโอกาสทางการจัดการให้ผู้วางแผนมีสายตากว้างไกล มองเหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี ปัญหา ความต้องการของประชาชนในสังคมนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวและเผชิญกับสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการผันผวนของสิ่งแวดล้อมอันได้แก่สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เป็นต้น
 2. ทำให้เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ ๆ เข้ามาในองค์กร ทั้งนี้เนื่องจากปรัชญาของการวางแผนยึดถือและยอมรับเรื่องการเปลี่ยนแปลง ไม่มีสิ่งใดอยู่อย่างนิรันดรจึงทำให้มีการยอมรับแนวคิดเชิงระบบเข้ามาในองค์กรยุคปัจจุบัน
 3. ทำให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ปรารถนาทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นงานที่ต้องกระทำเป็นจุดเริ่มแรกของทุกฝ่ายในองค์กร เพื่อเป็นหลักประกันการดำเนินการเป็นไปด้วยความมั่นคงและมีความเจริญเติบโต
 4. เป็นการลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนเพราะการวางแผนทำให้มองเห็นภาพรวมขององค์กรที่ชัดเจนและเป็นการอำนวยความสะดวกในการจัดระเบียบขององค์กรให้มีความเหมาะสมกับลักษณะงานมากขึ้น เป็นการจำแนกงานแต่ละแผนกไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกัน
 5. ทำให้เกิดความแจ่มชัดในการดำเนินงานเนื่องจากการวางแผนเป็นการกระทำโดยอาศัยทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยต่าง ๆ มาเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในอนาคตอย่างเหมาะสมกับสภาพองค์กรที่ดำเนินงานอยู่
- กล่าวโดยสรุป ไม่มีองค์กรใดที่ประสบความสำเร็จได้ โดยปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจแรกที่มีความสำคัญของกระบวนการจัดการที่ดี

หลักการพื้นฐานในการวางแผน

การวางแผนเป็นการคาดการณ์เหตุการณ์ต่างๆ ในอนาคต และตัดสินใจเลือกแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นการวางแผนประกอบด้วยหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ คือ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 9-10)

1. การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร (Contribution to Purpose and Objectives) ในการวางแผน ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้นนั้น จะต้องเกี่ยวพันและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์

ขององค์การสัมฤทธิ์ผล หลักการนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติขององค์การธุรกิจต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในองค์กรบรรลุตามเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกอย่างจริงใจ

2. การวางแผนเป็นงานอันดับแรกของกระบวนการจัดการ (Primary Step of Management Process) ซึ่งกระบวนการจัดการประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบริหารงานบุคคล (Staffing) การสั่งการ (Leading) การควบคุม (Controlling) การวางแผนเป็นงานเริ่มต้นก่อนขั้นตอนนี้ ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเป็นตัวสนับสนุนให้งานด้านอื่นๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

3. การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน (Pervasiveness of Planning) การวางแผนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในระดับที่ต่างกันต่างก็มีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จ ฉะนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

4. ประสิทธิภาพของแผนงาน (Efficiency of Planning) ในการวางแผนนั้นผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การใช้เวลา เงิน เครื่องมือ แรงงาน และการบริหารที่ดีสร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในองค์กร

หลักการพื้นฐาน 4 ประการนี้นับว่ามีส่วนสำคัญในการปูพื้นฐานของความคิดในด้านการวางแผนให้องค์การประสบความสำเร็จก้าวหน้า

3. ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน โครงการ ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของงานโครงการต่าง ๆ จึงเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของการดำเนินงาน โครงการว่า ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน โครงการนั้นหรือไม่เพียงใด ประโยชน์ของการประเมินผลการดำเนินงานทำให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริง และช่วยให้การดำเนินงานได้ราบรื่นสามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคอย่างได้ผลและเป็นเครื่องมือในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ความหมายของการประเมินผล

การประเมินผลการดำเนินงานเป็นการประเมินที่ช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนของการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเหมาะสมคุ้มค่าและบรรลุวัตถุประสงค์ การประเมินผลการดำเนินงานได้มีผู้ให้ความหมายและคำจำกัดความไว้หลายท่าน ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540 : 101-121) ได้สรุปเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานไว้ว่า ใน การประเมินผลสิ่งใดก็ตามจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบการ (Performance) ที่ได้จากการตัดสินใจ

ในคุณค่าของส่วนประกอบนั้น โดยการเปรียบเทียบส่วนประกอบที่ได้จากการวัดกับเกณฑ์การประเมิน

สมชาย ครุรงค์เดช (2544 : 4) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการวิเคราะห์ และการให้คุณค่าอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการประเมินผลจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน และการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ การประเมินผลจะเกี่ยวกับการวัด ซึ่ง จะต้อง มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน มีเกณฑ์ การเปรียบเทียบเพื่อการให้คุณค่า

ชาญ สวัสดิ์สาลี (2542 : 3) กล่าวว่า การประเมินผล คือ กระบวนการที่ใช้คุณพินิจและหรือ ค่านิยม (Value) ในการพิจารณาคัดสินคุณค่า ความเหมาะสม ความคุ้มค่า หรือสัมฤทธิ์ผลของ เหตุการณ์ โครงการหรือสิ่งอื่นใด หลังจากการเปรียบเทียบผลที่วัดได้โดยวิธีการใด ๆ ก็ตามกับ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 21) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วยให้มีอำนาจตัดสินใจได้ตัดสินใจเลือก ทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิมล ศิริกานันท์ (2545 : 2) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สามารถใช้ในการพิจารณา การดำเนินงาน ซึ่ง จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างทันที่

จากแนวความคิดของหลายท่านที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีความหมายสอดคล้องไปในทาง เดียวกันสรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ ข้อมูลต่าง ๆ อย่างมีระบบ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกต่าง ๆ เกี่ยวกับอนาคตของงาน

ความสำคัญของการประเมินผลการดำเนินงาน

ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรนั้นจะต้องมี การดำเนินงานที่เป็นระบบ มีการบริหารงานที่ชัดเจน และมีการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนให้องค์กรดำเนินงานไปได้เป็นผลสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์การประเมินผล การดำเนินงานได้มีผู้ให้สำคัญของการประเมินไว้หลายท่าน ดังนี้

สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 29,49) ได้ให้ความสำคัญของการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็น การตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานตลอดจนพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานนั้น ๆ ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของแผนงาน และได้กล่าวถึงความสำคัญของการ ประเมินผลการดำเนินงาน ไว้ 2 ประการ

1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่กำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงผลการดำเนินงานให้ดีขึ้น เพราะการประเมินช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาผลการประเมิน

2 การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อตัดสินใจในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

ประชุม รอดประเสริฐ (2542: 73) ได้ให้ความสำคัญว่า การประเมินผลหมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล ของการดำเนินงานและพิจารณาบ่งชี้ให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงานนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจจะปรับปรุงแก้ไขเพื่อดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานนั้นเสีย

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปความสำคัญของการประเมินผลการดำเนินงานได้ว่าการประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีระบบสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น กำหนดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดมีส่วนสำคัญในการควบคุมคุณภาพของงาน ช่วยในการตัดสินใจในการบริหารงาน

หลักการของการประเมินผล

หลักการประเมินผลเป็นกรอบหรือแนวคิดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึง กระบวนการหรือรายการประเมินซึ่งมีความแตกต่างกัน ได้มีผู้เสนอหลักการในการประเมินผลการดำเนินงานไว้ดังนี้

สมชาย คุรงค์เดช (2544 : 38) ได้เสนอหลักการประเมินผลไว้ดังนี้

1. การประเมินผลกระทบ ใช้ประเมินผลกระทบของการดำเนินการแล้วซึ่งจะต้องทำการวิเคราะห์เมื่อได้มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ แล้วโดยพิจารณาจากผลของโครงการ นอกจากนั้นยังใช้ในการอธิบายผลสรุปของโครงการว่ามีประโยชน์หรือมีคุณค่าหรือไม่

2. การประเมินผลในการบริหารโครงการ ใช้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อโครงการกำลังดำเนินการอยู่และบุคลากรเข้าใจและมีความรับผิดชอบที่จะต้องทำให้บรรลุเป้าหมายการประเมินผลในลักษณะนี้จะรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ผลการทำงานทั้งนี้เพื่อระบุความก้าวหน้าของกิจกรรมต่าง ๆ

3. การประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน การประเมินผลในลักษณะนี้จะต้องรวบรวมข้อมูลในเรื่องกิจกรรมของโครงการและสามารถจะนำไปใช้ได้หลายกรณี เช่น

3.1 เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจระหว่างการดำเนิน

3.2 เพื่อช่วยให้ผู้ดำเนินการใช้ปรับปรุงวิธีการทำงาน

3.3 ช่วยผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น

4. การประเมินหลักการโครงการ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความชัดเจนของโครงการว่ามีขั้นตอนหรือมีความเป็นเหตุผลสมควรที่จะทำการประเมินผลหรือไม่

เมื่อต้องการทราบว่าโครงการที่จะดำเนินการจะมีผลอย่างไรบ้างและกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกันหรือไม่

จากความหมายของการประเมินผลจากนักวิชาการที่กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่าการประเมินผลการดำเนินงาน หมายถึงการวัดหรือการประมาณค่าอย่างมีระบบว่าการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการ รวมถึงการติดตาม ประเมินกระบวนการในขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางหรือแบบแผนที่วางไว้ เพื่อควบคุมการปฏิบัติงานและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการดำเนินโครงการต่อไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ เป็นหน้าที่สำคัญในการบริหารภาครัฐ ที่จะต้องกระทำ โดยเฉพาะในลักษณะงานที่ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนผู้รับบริการ โดยตรง หน่วยงานผู้ให้บริการมีหน้าที่ในการส่งต่อบริการ (Service) ให้แก่ประชาชนผู้มารับบริการซึ่งความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการนั้น จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการให้บริการสาธารณะ

ความหมายของการให้บริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะได้แก่กิจกรรมที่ฝ่ายปกครองจัดทำและเป็นหน้าที่การให้บริการประชาชนเป็นหน้าที่หลักของส่วนราชการ โดยตรง เพื่อการบริการประชาชน ที่มาติดต่อรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานบริการประชาชนและขั้นตอนการให้บริการ การให้ความหมายหรือนิยามของการให้บริการสาธารณะ ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

มณีวรรณ ต้นไทย (2533 : 27) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะว่า นอกจากจะหมายถึงการให้บริการของรัฐดังกล่าว ยังหมายถึงการที่องค์การราชการได้กระจายสินค้าสาธารณะหรือสินค้าเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ไม่คิดราคาจากประชาชน ออกไปให้คนในสังคม เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี

ประยูร กาญจนกุล (2533 : 81) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะไว้ดังนี้

1. บริการสาธารณะเป็นกิจกรรมที่มีอยู่ในความอำนาจการหรือความควบคุมของรัฐ
2. บริการสาธารณะมีวัตถุประสงค์ในการตอบสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน
3. การจัดระเบียบและวิธีการดำเนินการสาธารณะย่อมจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

เหมาะสมแก่ความจำเป็นแห่งกาลสมัย

4. บริการสาธารณะจะต้องจัดดำเนินการอยู่เป็นนิจและ โดยสม่ำเสมอไม่มีการหยุดชะงักถ้าบริการสาธารณะต้องหยุดชะงักด้วยประการใด ๆ ประชาชนได้รับความเดือดร้อนได้รับความเสียหาย

5. เอกชนย่อมมีสิทธิจะได้รับผลประโยชน์จากการบริการสาธารณะเท่าเทียมกัน

เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ (2537 : 13) ได้ให้ความหมายของการให้บริการสาธารณะ ว่าการที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณะ ซึ่งอาจจะเป็นของรัฐหรือเอกชนมีหน้าที่ในการส่งต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชน โดยส่วนร่วมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ส่วนคือ

1. สถานที่และบุคคลที่ให้บริการ
2. ปัจจัยที่นำเข้าหรือทรัพยากร
3. กระบวนการและกิจกรรม
4. ผลผลิตหรือตัวบริการ
5. ช่องทางการให้บริการ
6. ผลกระทบที่มีต่อผู้รับบริการ

นิเมธ พรหมพยัค (2542 : 22) ได้ให้ความหมายของการบริการสาธารณะ มี 4

องค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) หรือทรัพยากรอันได้แก่ บุคคล ค่าใช้จ่าย อุปกรณ์ และ สิ่งอำนวยความสะดวก
2. กิจกรรม (Activities) หรือกระบวนการ (Process) ซึ่งหมายถึง วิธีการที่จะใช้ทรัพยากร
3. ผล (Results) หรือผลผลิต (Outputs) ซึ่งหมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากมีการใช้ทรัพยากร
4. ความคิดเห็น (Opinions) ต่อผลกระทบ (Impacts) ซึ่งหมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริการที่ได้รับ

มีต่อการบริการที่ได้รับ

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547 : 33) ได้ให้ความหมายว่ากิจกรรมที่ถือว่าเป็นบริการสาธารณะ คือ จะต้องเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการจัดทำโดยฝ่ายปกครองทั้งหลายอันได้แก่ บรรดานิติบุคคล คือรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชนหรือรัฐวิสาหกิจมหาชนทั้งหลาย หรืออาจเป็นกิจการ ที่ดำเนินการ โดยเอกชน แต่จะต้องเป็นกิจการที่ฝ่ายปกครองมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแทน และฝ่ายปกครองยังมีความสัมพันธ์กับกิจการนั้นอยู่ คือยังคงต้องเป็นผู้ควบคุมการดำเนินกิจกรรมของเอกชนให้อยู่ในสภาพเดียวกับฝ่ายปกครองเป็นผู้จัดทำ

สรุปได้ว่า การบริการสาธารณะเป็นการดำเนินกิจกรรมของภาครัฐบาล การตัดสินใจดำเนินการของรัฐบาล การจัดสรรทรัพยากรทั้งหมดให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน การที่รัฐใช้อำนาจในการตัดสินใจ เลือกลงหรือแสดงที่จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งปรากฏออกมาในรูปของแนวทาง หรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์กรของรัฐ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันเป็นรัฐ

ลักษณะสำคัญของการบริการสาธารณะ

การบริการสาธารณะ หรือกิจกรรมที่ฝ่ายปกครองเป็นฝ่ายจัดทำ หรือให้เอกชนดำเนินการ ย่อมจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ หรือหลักเกณฑ์เดียวกันทั้งสิ้น จึงจะถือว่าเป็นการบริการสาธารณะเพื่อประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ประชาชนผู้รับบริการจะเกิดความพึงพอใจหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับบริการที่รวดเร็ว ถูกต้องและเป็นธรรมลักษณะของการให้บริการสาธารณะ มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบาย ไว้ดังนี้

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547 : 40) กล่าวว่าลักษณะสำคัญของการบริการสาธารณะ

3 ประการ คือ

1. การบริการสาธารณะเป็นกิจการที่อยู่ในความอำนาจการหรืออยู่ในความควบคุม ของฝ่ายปกครอง บริการสาธารณะนั้นไม่ว่าจะเป็นประเภทใด จะต้องอยู่ในความรับผิดชอบ ของฝ่ายปกครอง ในฐานะที่เป็นผู้อำนาจการจัดทำเองหรือในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมดูแลให้ผู้อื่นจัดทำเสมอ บริการสาธารณะที่ฝ่ายปกครองจัดทำเอง เช่น การให้สัมปทานกิจกรรม สาธารณูปโภค แก่เอกชนรับไปจัดทำ เป็นต้น

2. การบริการสาธารณะต้องมีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1 ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.2 ความต้องการที่จะได้รับความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต

ฉะนั้น การบริการสาธารณะจึงต้องจัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการดังกล่าวนี้ เพราะเป็นกิจการที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะโดยตรง

2.3 การจัดระเบียบและวิธีการจัดทำบริการสาธารณะย่อมจะต้องมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้เสมอ โดยบทกฎหมายผู้ใดจะถือว่าทำให้เสียหายหรือเสียดสีหรืออย่างไรไม่ได้ เพราะการจัดทำบริการสาธารณะจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสม กับสถานการณ์และความจำเป็นในทางปกครองที่จะรักษาประโยชน์สาธารณะ เช่น รัฐบาลอาจจะมีนโยบายสนับสนุนให้มีการค้นคว้าด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานขึ้น เป็นต้น

3. บริการสาธารณะจะต้องดำเนินการอยู่เป็นนิจและสม่ำเสมอ โดยไม่มีการหยุดชะงัก เพราะว่าบริการสาธารณะเป็นกิจการที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่ประชาชน หากหยุดชะงักด้วยประการใด ๆ ประชาชนย่อมได้รับความเดือดร้อนและความเสียหายแก่ประชาชน ด้วยเหตุนี้บริการสาธารณะที่จัดทำเป็นราชการจึงถือหลักสำคัญว่าจะต้องทำให้ติดต่อกัน โดยสม่ำเสมอเป็นนิจ เพราะความต้องการของประชาชนย่อมมีอยู่ตลอดเวลา หากมีผู้ใดมาทำให้การบริการสาธารณะต้องหยุดชะงักลงฝ่ายปกครองก็

มีอำนาจที่จะปราบปรามได้ สำหรับข้าราชการเพื่อป้องกันมิให้ข้าราชการและพนักงานของรัฐนั้คหุคงานอย่างเดียวกับลูกจ้างของเอกชน โดยถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริการสาธารณะเป็นภารกิจหลักของภาครัฐที่จะบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นที่จะต้องให้บริการประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โปร่งใส เป็นธรรม สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประชาชนผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกด้านตามหลักการได้รับบริการ การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนด้านคุณภาพชีวิต ของประชาชน โดยงานบริการขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นวางกรอบเอาไว้โดยกฎหมาย ทำให้ประชาชนมีความสำคัญด้านการประเมินผลกิจกรรมโดยสาธารณะ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ ในการสร้างความสุขให้แก่ชุมชนอีกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ ตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์อย่างมากกับแนวคิดและทฤษฎีในการกระจายอำนาจเกี่ยวกับการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตย แยกตัวเป็นอิสระไปจากประเทศเป็นชุมชนที่มีสิทธิตามกฎหมายและการจัดองค์การที่จำเป็นเพื่อออกข้อบัญญัติในการจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมของท้องถิ่นของตน โดยอิสระ ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานผู้ทำการวิจัยได้สรุปสาระเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ให้ความหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายจัดตั้ง นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

มอนตาญ (Montagu. 1984 : 574 ; อ้างถึงใน พิณสุคา สิริรังศรี. 2541 : 6) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหาร การปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วย การบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค

แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้ กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2541 : 33) ให้แนวคิดว่าการบริหารท้องถิ่น หมายถึง การที่รัฐบาลใน ส่วนกลางให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ด้านการบริหาร ไปให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งรวมทั้ง ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางประการเพื่อชุมชนของตนเอง หากรัฐบาลในส่วนกลางมอบอำนาจให้แก่ข้าราชการประจำหรือมอบอำนาจให้หน่วยงานของรัฐไป ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคหรือในชนบทเช่นนี้ไม่เรียกว่าเป็นการบริหารท้องถิ่น แต่ความเป็นอิสระ ของหน่วยการบริหารท้องถิ่นจะมีไม่มากจนถึงขนาดที่เป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นกับรัฐบาลในส่วนกลาง (Independence) ในเวลาเดียวกันเพื่อให้การบริหารท้องถิ่นดำเนินการไปได้จึงจำเป็นต้องมีหน่วย การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการบริหารท้องถิ่น เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชน ส่วนรวมในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พยนต์ เขียมสำอาง (2542: 17) สรุปไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ รัฐบาล ได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้สิทธิการดำเนินการปกครองตนเอง และมีองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามสมควร

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2544 : 33) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ รัฐบาลได้กระจายอำนาจการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่น โดยรัฐมีหน้าที่ให้ความเป็นอิสระแก่ ประชาชน ในการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น หรือเรียกว่า การกระจายอำนาจจากส่วนกลางให้ ท้องถิ่น แต่การให้ความเป็นอิสระนี้มีข้อจำกัดภายใต้รัฐธรรมนูญ มาตรา 1 ซึ่งบัญญัติว่า ประเทศเป็น อันหนึ่งอันเดียวแบ่งแยกมิได้ การให้มีอิสระในการปกครองตนเองของท้องถิ่น ซึ่งมีอาจให้ความเป็น อิสระถึงขนาดให้แยกเป็นรัฐอิสระเป็นแบบมลรัฐได้

พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : 9) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาล กลาง มอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยให้มีหน่วยการปกครองท้องถิ่น ทำ หน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาและให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรหน่วยการปกครองท้องถิ่น ให้มี อำนาจในการกำหนดนโยบาย ดัดสนใจ และดำเนินการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายใน ท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

ชาญวุฒิ สิบบุญมา (2551: 24) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครอง ซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจการปกครองซึ่งรัฐ ได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

สรุป การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่ส่วนกลางมอบอำนาจให้ท้องถิ่น ปกครองตนเอง โดยอาศัยหลักตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 โดยให้ท้องถิ่นปกครองตนเองโดยมาจากการเลือกตั้งนายก สมาชิกสภา เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ในการปกครองโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง เป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามพื้นที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่นพอจะจำแนกออกเป็นข้อ ๆ ที่สำคัญได้ดังนี้ (ชวงส์ ฉายะบุตร. 2539 : 26 ; อ้างถึงใน พิณสุดา สิริรังศรี. 2541 : 8 -11)

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัด ภารกิจที่จะต้องบริการ ให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองนั้น ๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอ ที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น ได้จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบาเป็นการแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ตัวบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ
2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ย่อมมีความแตกต่างกัน การรอรับการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียว อาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชน ในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้
3. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้นจึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาล ที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศ เป็นอันมาก และแม้จะมีการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลไปให้บ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ
4. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะ โดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือก เข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึงกระบวนการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยในระดับชาติได้อย่างดี

ลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองประชาชนมีสิทธิเลือกถอดถอนบุคคลที่จะปกครองตนเองได้

หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามพื้นที่ โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง ซึ่งสรุปหลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การให้คนในท้องถิ่นปกครองตนเอง (สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2547 : 23)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหา และสนองตอบความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับการรับรองตามกฎหมาย มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีความเป็นเอกเทศแยกต่างหากจากองค์กรของรัฐบาล และมีความเป็นอิสระในการบริหารงานของตนเองอย่างกว้างขวาง

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นน่าจะเกิดจากความจริง คือ ถ้าหากรัฐบาลกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นได้ปกครองตนเองและแบ่งเบาภารกิจของรัฐแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะช่วยให้วัตถุประสงค์ในการปกครองของรัฐบรรลุผลได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การปกครองส่วนท้องถิ่นยังแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางอารยธรรมของมนุษย์และเป็นการยอมรับความสำคัญของบุคคล เป้าหมายที่ล้าลึกอีกประการหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การสร้างความรักความหวงแหน ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อท้องถิ่นและเสริม ในเบื้องต้นหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงานมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้เกิดความมั่นคงของชาติในส่วนร่วมด้วยในที่สุด

จากแนวคิดในการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจการปกครองและเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้ (พิณสุดา สิริธรงค์. 2541: 9)

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัย อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสม สำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นที่จะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเรือน ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง

(Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือ การปกครองตนเองมิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบื้องบน การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับการเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียง ประชาชนด้วยวิธีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของคนต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยการแก้ไข ปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด คือ รากหญ้า (Grass Roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่ง อีกประการ หนึ่งก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

3.1 ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

3.2 รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการ โครงการในท้องถิ่นโดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุด ท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นที่เหมาะสมที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

3.3 กิจกรรมบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มีส่วนได้เสียต่อประเทศโดยรวม จึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่น ดำเนินการดังกล่าวเอง

3.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพเนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าทางสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการ และปัญหาย่อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติไปยังส่วนเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลง ภายในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

3.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารของประเทศในอนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตนและยังฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทยผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็นนายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มีชื่อเสียงในระดับชาติ

3.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบท แบบพึ่งพาตนเอง การปกครองท้องถิ่น โดยยึดหลักการกระจายอำนาจทำให้เกิดการพัฒนาชนบท แบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบท ที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้น จะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่นทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง

สรุปองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยราชการปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 ประเภท ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แต่ลักษณะของการปกครองนั้นมีลักษณะหรือจุดมุ่งหมายเดียวกันคือให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์ประกอบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์การที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณาอนุมัติเห็นชอบงบประมาณท้องถิ่น

2. ฝ่ายบริหาร คือนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นมีวาระคราวละ 4 ปี

3. ฝ่ายปฏิบัติการ คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายและ โครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย แบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปซึ่งมีทุกจังหวัด โดยแบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ โดยแบ่งเป็น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา โดยในการวิจัยครั้งผู้วิจัยได้นำรูปแบบทั่วไปมาศึกษา ดังนี้

(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 :10)

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปมีลักษณะหรือรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่ โดยสามารถแบ่งรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปออกได้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.2548 :1)

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ลักษณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีพื้นที่ขนาดใหญ่เท่ากับของจังหวัดแต่ละจังหวัด และพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทับซ้อนกับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล

การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2540 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2546 ซึ่งได้บัญญัติให้จังหวัดหนึ่งมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ เขตจังหวัด โครงสร้างของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีโครงสร้างการบริหารประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงานดังนี้ (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด.แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4). 2552 : 3)

1. สภากงศ์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชน จำนวนของสมาชิกสภากงศ์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนั้นๆ การเลือกตั้งสมาชิกสภากงศ์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องถือเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1.1 จังหวัดใดมีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน มีสมาชิกได้ 24 คน

1.2 จังหวัดใดมีราษฎรเกินห้าแสนคน แต่ไม่เกินหนึ่งล้านคนมีสมาชิก

ได้ 30 คน

1.3 จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคนมีสมาชิกได้

36 คน

1.4 จังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคน แต่ไม่เกินสองล้านคน มีสมาชิก

ได้ 42 คน

1.5 จังหวัดใดมีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป มีสมาชิกได้ 48 คน

2. นายกงศ์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหนึ่งคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ของกงศ์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขต กงศ์การบริหารส่วนจังหวัด (พระราชบัญญัติกงศ์การบริหารส่วนจังหวัดแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4. 2552:17) ต่อไปนี้

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

2. จัดทำแผนการพัฒนาองศ์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

3. สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

4. ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

5. แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพตำบลและราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น

6. อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ ส่วนจังหวัด พุทธศักราช 2498 เฉพาะภายในเขตสภาพตำบล

7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำรุงรักษา ศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

8. จัดทำกิจกรรมใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจกรรมนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

9. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่น กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2. เทศบาล

เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งเทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล การบริหารการปกครองแยกออกจากระเบียบการบริหารราชการส่วนกลาง ชาวไทยรู้จักคำว่า เทศบาล มาตั้งแต่ พุทธศักราช 2476 เทศบาลเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินการปกครองด้วยตนเอง กรอบการทำงานของเทศบาลมีลักษณะเหมือนกับรูปแบบการทำงานระบบรัฐสภา โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ จากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาล ไว้ 3 ประการ ดังนี้ (พระราชบัญญัติเทศบาล. (แก้ไขเพิ่มเติม) ฉบับที่ 12. 2546 : 3-4)

1. จำนวนขนาดของประชากรหรือราษฎรในพื้นที่ และการกระจายตัวเชิงพื้นที่ของประชากร
2. ความเจริญทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้โดยตรงตามกฎหมาย และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น
3. ความสำคัญทางการเมืองท้องถิ่น โดยพิจารณาศักยภาพของท้องถิ่นในการพัฒนาจากเงื่อนไขการจัดตั้งประเภทของเทศบาลข้างต้น การยกฐานะของเทศบาล จึงขึ้นอยู่กับรายได้ และขนาดของประชากรเป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันก็มีข้อสังเกตว่า การจัดตั้งพื้นที่ของตนเป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ท้องถิ่นนั้นต้องมีความเจริญตามเกณฑ์เท่านั้นส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยและมีขนาดประชาน้อยจึงมีโอกาสน้อยกว่าท้องถิ่นที่มีประชากรมากในเรื่องของงบประมาณ

ประเภทของเทศบาล ลักษณะการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล มีลักษณะเช่นเดียวกันกับรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นแต่พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 (พร้อมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ได้กำหนดแบ่งชั้นหรือประเภทของเทศบาลไว้ซึ่งต่างจากการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น โดยได้แบ่งชั้นหรือประเภทของเทศบาลไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. เทศบาลตำบลเป็นเทศบาลขนาดเล็ก กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลตำบลไว้ดังนี้

1.1 มีรายได้โดยตรงในปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยไม่รวมเงินอุดหนุน 12,000,000 บาทขึ้นไป

1.2 มีขนาดประชากรหรือราษฎรท้องถิ่น 7,000 คนขึ้นไป

1.3 มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ 1,500 คนต่อตารางกิโลเมตร

1.4 ได้รับความเห็นชอบจากราษฎรท้องถิ่น

2. เป็นเทศบาลเมือง เป็นเทศบาลขนาดกลาง กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลเมืองไว้ดังนี้

ท้องที่ที่เป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดทุกแห่ง ให้ยกฐานะเทศบาลเมืองได้โดยไม่ต้องพิจารณาถึงหลักเกณฑ์อื่นๆ ประกอบ ส่วนท้องที่ที่มีไซ้เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดจะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.1 มีขนาดประชากรหรือราษฎรท้องถิ่น 10,000 คนขึ้นไป และ มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตรตลอดทั้งมีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่บริหารจัดการและให้บริการตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 การจัดตั้งเป็นเทศบาล ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ระบุชื่อ และเขตเทศบาลไว้ด้วย

3. เทศบาลนคร เป็นเทศบาลขนาดใหญ่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งเทศบาลนครไว้ดังนี้

3.1 มีขนาดประชากรหรือราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป

3.2 มีการกระจายตัวเชิงพื้นที่ ไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อตารางกิโลเมตร

3.3 มีรายได้พอแก่การปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามที่กฎหมายกำหนด

3.4 มีพระราชกฤษฎีกาการยกฐานะเป็นเทศบาลนคร และระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้

ด้วยโครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล การบริหารงานของเทศบาลมีโครงสร้างการบริหารประกอบด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีซึ่งมาจากการเลือกตั้ง โดยตรงจากประชาชนที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในเขตเทศบาล โดยมีโครงสร้างการบริหารงานของเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สภาเทศบาล ประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งได้รับเลือกจากประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งทำหน้าที่นิติบัญญัติและตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร

2. คณะเทศมนตรีหรือนายกเทศมนตรี ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลและเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาลและลูกจ้างเทศบาล โดย

นายกเทศมนตรีอาจแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรี เพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาลตามมาตรา 50 คือ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาและอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงศิลปจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และหน้าที่อื่นตามกฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

นอกจากนี้ยังอาจมีหน้าที่ที่ต้องทำในมาตรา 51 คือ ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีสุสานและฌาปนสถาน บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎรให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำและเทศพาณิชย์หน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาลเมืองตามมาตรา 53 คือ กิจการทั้งหมดของเทศบาลตำบล ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา ให้มีโรงฆ่าสัตว์ ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้ ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ ให้มีการบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น และให้มีการดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

หน้าที่ที่อาจทำตามมาตรา 54 คือ ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีสุสานและฌาปนสถาน บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร ให้มีการบำรุงสงเคราะห์มารดา และเด็ก ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล ให้มีการสาธารณสุขการ จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา ให้มีการบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษา ให้มีการบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม และรักษาความสะอาดของท้องถิ่นและเทศพาณิชย์หน้าที่ที่ต้องทำในเขตเทศบาลนครตามมาตรา 56 คือ กิจการทั้งหมดของเทศบาลเมือง ให้มีการบำรุงสงเคราะห์มารดาและเด็ก กิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข ควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพและสถานบริการอื่นๆ จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถจัดให้มีและควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมการท่องเที่ยว และยังมีหน้าที่ที่อาจทำให้มาตรา 57 ซึ่งเหมือนกับเทศบาลเมือง (พระราชบัญญัติเทศบาล.(แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12). 2546 : 18-19)

3. องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมักเรียกสั้นๆ ว่า อบต. เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุด จัดตั้งตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยยกฐานะจาก

สภาตำบลให้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงและลับ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6). 2552 : 5-23)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 67 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม อำนาจหน้าที่หลักในการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ของตนเอง คือ จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงรักษาศิลปปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณ หรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร และคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงสร้างของการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหาร ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประธานสภาและรองประธานสภาคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีเลขาสภาได้หนึ่งคนซึ่งเลือกมาจากสมาชิกสภาหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโดยประธานสภาเป็นผู้แต่งตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ซึ่งเมื่อได้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งแล้ว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นผู้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสองคน พร้อมทั้งแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่สมาชิกหรือข้าราชการประจำจำนวนหนึ่งคน

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2552 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับ งบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม(1) และกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

แนวคิดและหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศโดยมีหลักการสำคัญ คือเป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจทำให้เกิดการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบล ถือได้ว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งตามแนวความคิดของหลักการกระจายอำนาจการปกครอง ในเรื่อง การกระจายอำนาจ

ความหมายของการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้มากมาย ดังนี้

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2537 : 10) ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้ว่า การกระจายอำนาจ เป็นคำในวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้แก่ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการต่าง ๆ ด้านของของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแล ได้แก่ ระบบสาธารณสุข การศึกษาและศิลปวัฒนธรรมการดูแลชีวิตและทรัพย์สิน และการดูแลรักษา

สิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ สองอย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาด คือ การทหาร และการต่างประเทศ

ขอบเขตการดูแลกิจการในท้องถิ่นในแต่ละประเภทต่างกันไปในรายละเอียด ตามลักษณะของแต่ละประเภท แต่ส่วนที่เหมือนกันและมีความสำคัญอย่างยิ่งคือ รัฐบาลกลางมิได้ร่วมศูนย์อำนาจการดูแลจัดการแทบทุกอย่างไว้ที่ตัวเอง แต่ปล่อยให้ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่าง ๆ ของชีวิตในท้องถิ่นตน

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่าน อาทิ ประหยัด หงษ์ทองคำ และศาสตราจารย์ บอนนาร์ค ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจแบ่งออกได้ 2 ความหมาย คือ (สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2535 : 9)

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึงการมอบอำนาจไปในท้องถิ่นจัดกิจกรรมหรือบริการสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจการประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการโทรศัพท์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางร่วมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลก็ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภค การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลสุขภาพอนามัย และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

ความสำคัญของการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 18 พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดบทบัญญัติในการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังที่กำหนดในหมวดที่ 5 และหมวดที่ 14 ตามมาตรา 78 มาตรา 281 มาตรา 282 มาตรา 283 สรุปได้คือ รัฐต้อง ดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุขในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเอง และส่งเสริม

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเอง ได้ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบการปกครององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะและที่สำคัญตามมาตรา 283 ได้กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างส่วนราชการกลาง และส่วนราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ (สำเร็จ รักษาวัฒนธรรม. 2551:35)

ลิขิต ชีรเวทิน (2535 : 3) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ โดยกล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมโดยสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบประชาธิปไตย เนื่องด้วยประชาธิปไตย ต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองอย่างแท้จริง คือรากแก้วเป็นรากฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยโครงสร้างการปกครองตนเองในลักษณะที่มีความอิสระพอสมควร ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจไม่เพียงแต่ให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ และมีอำนาจในการบริหารจัดการและการให้บริการสาธารณะภายในเขตท้องถิ่นของตนเองอีกด้วย

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 78 (3) สรุปว่า รัฐต้องดำเนินการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเองและตัดสินใจ ในกิจการของท้องถิ่นได้เอง

ดังนั้น การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นเอง จึงได้กำหนดขั้นตอนของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ. 2545:198-199)

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544 – 2547) จะเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากรงบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุดลง ต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ. 2548 – พ.ศ. 2553) จะเป็นช่วงเปลี่ยนการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะต้องเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประชาชนจะมีบทบาทในการตรวจสอบ การตัดสินใจ การกำกับดูแล ตลอดจนการสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ และการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 16 พุทธศักราช 2540 ถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่มีความชัดเจนในการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น โดยได้กำหนดในหมวดที่ 9 รวม 9 มาตรา ตั้งแต่มาตราที่ 282 ถึงมาตราที่ 290 สรุปได้ว่ารัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะ และมาตรา 334 ของรัฐธรรมนูญได้มีบทบังคับให้รัฐบาลต้องออกกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใน 2 ปี ต่อมาในสมัยรัฐบาลของนายชวน หลีกภัย ได้ออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ขึ้น มีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่การจกระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หรือภายใน วันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ 18 พุทธศักราช 2550 ได้กำหนด บทบัญญัติในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ดังที่กำหนดในหมวดที่ 5 และหมวดที่ 14 ตามมาตรา 78 มาตรา 281 มาตรา 282 มาตรา 283 สรุปได้คือรัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึงตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ท้องถิ่นใดมีลักษณะที่จะปกครองตนเองได้ ย่อมมีสิทธิจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะและที่สำคัญตามมาตรา 283 ได้กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดขั้นตอนวิธีการดำเนินงานและระยะเวลาใน ไว้ดังนี้ (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ 2542:15-16)

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 – 10 ปี
2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่น โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

สรุป องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยราชการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการพัฒนาบริหารราชการแผ่นดินแทนรัฐบาลกลางตามอำนาจหน้าที่ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีวิวัฒนาการมาจากสภาตำบล เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจปกครองไปสู่ประชาชนให้มากที่สุด จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ซึ่งได้บัญญัติให้ยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท โดยไม่รวมเงินอุดหนุน เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยประกาศในราชกิจจานุเบกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีรูปแบบคล้ายการปกครองระดับชาติ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (โกวิท พวงงาม. 2550 : 153)

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 2 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้าน ละ 3 คน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ปัจจุบันมีการแก้ไขถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2. สั่งอนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลแล

3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นอกจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลอีกด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งส่วนราชการ ออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1. สำนักงานปลัด มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบแบบแผนและนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานสารบรรณ งานธุรการ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานส่งเสริมและการท่องเที่ยว งานการเจ้าหน้าที่ และงานอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดเป็นงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ

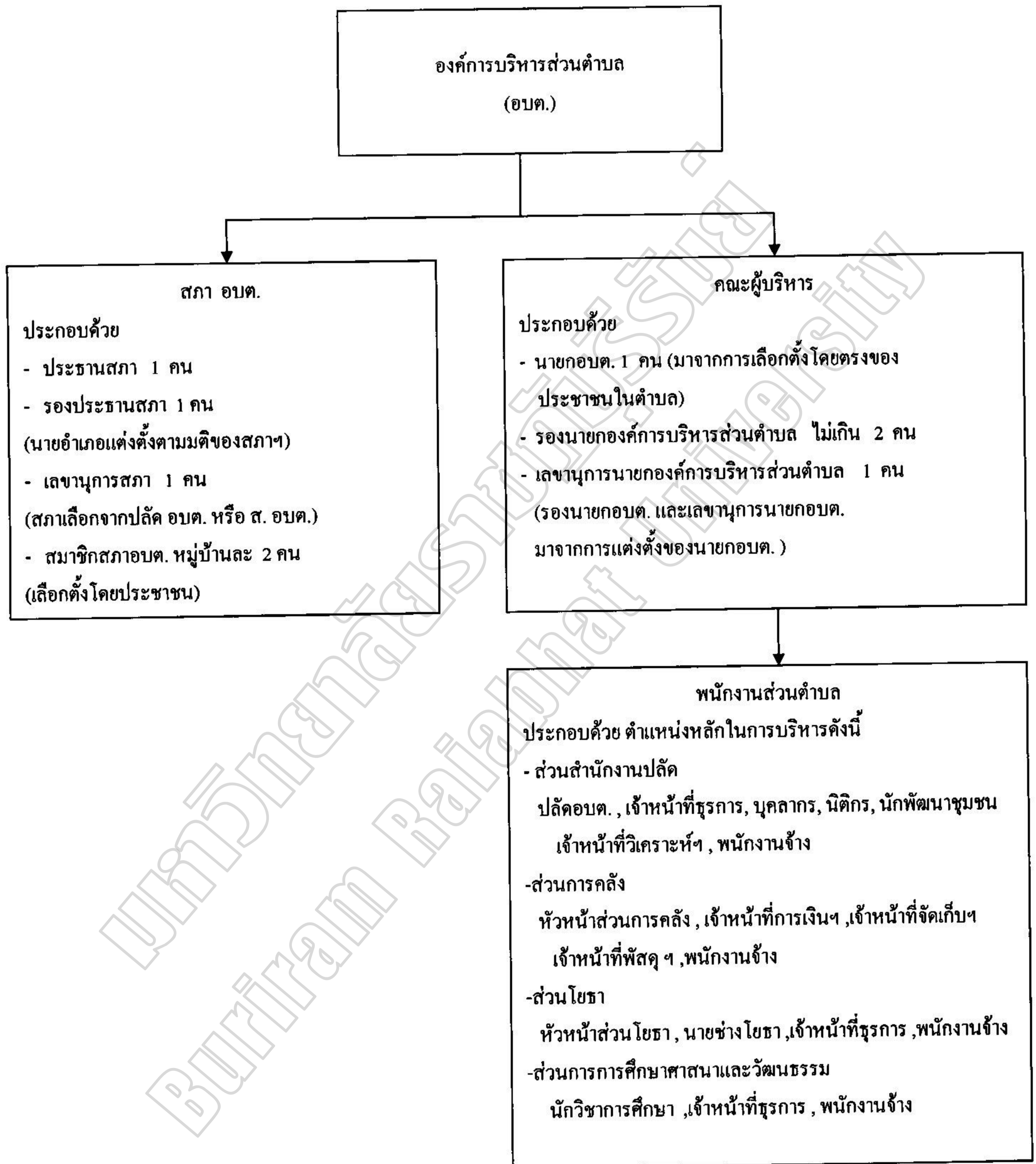
2. ส่วนการคลัง มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชี งานจัดเก็บภาษีต่างๆ งานทะเบียนทรัพย์สิน งานจัดซื้อจัดจ้างและการดูแลทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ส่วนโยธา มีหน้าที่เกี่ยวกับการโยธา งานบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ งานสวนสาธารณะ

งานสำรวจแบบแผน งานสถาปัตยกรรม งานผังเมือง งานสาธารณูปโภค งานสถานที่และไฟฟ้า
สาธารณะ

4. ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับงานควบคุมดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
การดำเนินกิจกรรมทางศาสนา วันสำคัญทางศาสนา และกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม
และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน งานกิจกรรมอนุรักษ์ส่งเสริมประเพณี
ศิลปะ วัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : กรมการปกครอง (2546 :75)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ได้กำหนด อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ทั่วไป ได้แก่ การพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตาม (มาตรา 66)
 2. อำนาจหน้าที่ที่ต้องทำ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้
 - 2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - 2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
 - 2.7 ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - 2.9 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือ บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร
 3. มีอำนาจหน้าที่ที่อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้
 - 3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
 - 3.2 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 - 3.3 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
 - 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
 - 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 - 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
 - 3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 - 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
 - 3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
 - 3.12 การท่องเที่ยว
 - 3.13 การผังเมือง

4. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับ สภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วน ท้องถิ่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วน ตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้น เป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

5. องค์การบริหารส่วนตำบลอาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้บังคับ ใน เขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้องค์การบริหารส่วนตำบลออก ข้อบัญญัติหรือให้มีอำนาจออกข้อบัญญัติ ในการนี้จะกำหนดค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บและกำหนด โทษปรับผู้ฝ่าฝืน แต่มิให้กำหนดโทษปรับเกิน 1,000 บาท เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสี่ขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

องค์การบริหารส่วนตำบลยางเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล ปีพุทธศักราช 2537 มีอำนาจหน้าที่หลักในการบริการประชาชนในเขตพื้นที่ ของตนเอง ซึ่งผู้วิจัยขอนำบริบทมากล่าวโดยสังเขปดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลยาง. 2552: 17 -19)

สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสี่ขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

1. เขตการปกครองของ องค์การบริหารส่วนตำบลยาง ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลยาง อำเภอสี่ขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ มีเนื้อที่ 42.286 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจาก อำเภอสี่ขรภูมิ ประมาณ 7 กิโลเมตร มีเขตการปกครอง จำนวน 18 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 1 บ้านยาง หมู่ที่ 2 บ้านอนันต์ หมู่ที่ 3 บ้านอาเสก หมู่ที่ 4 บ้านตาพรหม หมู่ที่ 5 บ้านหนองเหล็ก หมู่ที่ 6 บ้านศรีตะวัน หมู่ที่ 7 บ้านโนนแดง หมู่ที่ 8 บ้านสว่าง หมู่ที่ 9 บ้านโจด -ศิริ หมู่ที่ 10 บ้านคงน้อย หมู่ที่ 11 บ้านจลง หมู่ที่ 12 บ้านสว่าง หมู่ที่ 13 บ้านทุ่งมนต์ หมู่ที่ 14 บ้านกระชาย หมู่ที่ 15 บ้านกะลัน หมู่ที่ 16 บ้านกะลัน หมู่ที่ 17 บ้านอาเกียง หมู่ที่ 18 บ้านโคกพยอม

2. อาณาเขต ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาทุ่ง
ทิศใต้	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลกุศหวาย
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลระแงง

3. ภูมิประเทศ สภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูง ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 130-150 เมตร ดินเป็นดินร่วนปนทราย สภาพโดยรวมมีความอุดมสมบูรณ์ดี ตำบลยางตั้งอยู่ทางทิศ ตะวันออกของอำเภอศีขรภูมิ

4. จำนวนประชากร องค์การบริหารส่วนตำบลยางมีประชากร ณ วันที่ 3 เมษายน 2553 จำนวนทั้งสิ้น 9,668 คน แยกเป็น ชาย 4,792 คน หญิง 4,876 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 7,137 คน มี จำนวนครัวเรือนจำนวน 1,557 ครัวเรือน

สภาพทางเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง

1. อาชีพของราษฎรตำบลยางเปรียบเทียบเป็นร้อยละของการประกอบอาชีพของประชากร ตำบลยาง แบ่งได้ดังนี้

1.1 ประชากรประกอบอาชีพ ทำการเกษตรกรรมร้อยละ 90

1.2 ประชากรประกอบอาชีพ รับราชการ ร้อยละ 5

1.3 ประชากรประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 5

2. หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลยาง ประกอบด้วย

2.1 กิจการป้อนน้ำมัน ป้อนหัวจ่ายและก๊าซ จำนวน 7 แห่ง

2.2 กิจการโรงสี จำนวน 33 แห่ง

2.3 กิจการร้านค้าของชำ จำนวน 107 แห่ง

2.4 กิจการซ่อม ปะยางรถ จำนวน 13 แห่ง

2.5 กิจการร้านตัดผม / เสริมสวย จำนวน 4 แห่ง

2.6 กิจการบ้านเช่า ห้องเช่า จำนวน 6 แห่ง

2.7 กิจการโรงแรมห้องพัก จำนวน 1 แห่ง

2.8 กิจการรับซื้อขายข้าวเปลือก จำนวน 6 แห่ง

2.9 กิจการรับซื้อของเก่า จำนวน 1 แห่ง

2.10 กิจการคอมพิวเตอร์ จำนวน 2 แห่ง

2.11 กิจการตู้เพลง จำนวน 1 แห่ง

2.12 กิจการร้านขายโลง จำนวน 1 แห่ง

2.13 เสาร์ับสัญญาณโทรศัพท์ จำนวน 2 แห่ง

สภาพทางสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง

1. การศึกษาในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง ประกอบด้วย

1.1 โรงเรียนระดับประถมศึกษา มีจำนวน 4 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านอนันต์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 บ้านอนันต์ โรงเรียนบ้านศรีตะวัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านศรีตะวัน โรงเรียนบ้านกะลัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 15 บ้านกะลัน โรงเรียนบ้านสว่าง- โนนแดง ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 บ้านสว่าง

1.2 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนยางวิทยาคาร หมู่ที่ 16 บ้านกะลัน ขยายโอกาส 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านสว่าง- โนนแดง หมู่ที่ 12 บ้านสว่าง

1.3 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน มีจำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนวัดศรีอาสา ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 บ้านอาสา ตำบลยาง อำเภอสวีร์บุรี จังหวัดสุรินทร์

1.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีจำนวน 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านยาง-ศรีตะวัน ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านศรีตะวัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านอนันต์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 โรงเรียนบ้านอนันต์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสว่าง ตั้งอยู่หมู่ที่ 12 บ้านสว่าง

2. การสาธารณสุขในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง ประกอบด้วย

2.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล / หมู่บ้าน มีจำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ตั้งอยู่หมู่ที่ 10 บ้านคณ้อย ตำบลยาง อำเภอสวีร์บุรี จังหวัดสุรินทร์

2.2 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 10

3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีร์บุรี จังหวัดสุรินทร์ ปีงบประมาณ 2549 - 2553 ดังปรากฏในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง ปีงบประมาณ 2549 – 2553

ปีงบประมาณ	อบต.จัดเก็บเอง	หน่วยงานอื่นจัดเก็บให้	เงินอุดหนุนทั่วไป จากรัฐบาล	รวม
ปี 2549	121,363.14	9,968,542.05	6,311,736	16,401,641.19
ปี 2550	795,760.65	10,605,220.81	15,840,654.40	27,241,635.86
ปี 2551	519,264.52	10,718,476.08	16,254,598.44	27,492,339.04
ปี 2552	422,143.23	10,460,115.01	16,249,091.40	27,131,349.64
ปี 2553	433,764.50	14,849,869.04	17,694,510	32,978,143.54

นโยบายการพัฒนาของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยาง

1. การดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจ

- 1.1 จัดอบรมวิชาชีพระยะสั้น เพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว
- 1.2 จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการเกษตร การเพิ่มผลผลิต และสนับสนุนจัดหาเมล็ดพันธ์ มาให้เกษตรกรในตำบล
- 1.3 จัดตั้งร้านค้าชุมชนขึ้นในหมู่บ้าน “กองทุนสหกรณ์หมู่บ้าน”
- 1.4 สร้างลานค้าตลาดนัดในตำบล รองรับผลผลิตทั้งทางการเกษตรและสินค้าพื้นเมือง
- 1.5 รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อต่อรองราคาปุ๋ยและจัดหาปุ๋ยราคาถูกให้เกษตรกร
- 1.6 จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว “ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณอ่างลำพอก” ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
- 1.7 จัดทำโครงการแทรกแซงราคาพืชผลทางการเกษตร

2. การดำเนินงานทางด้านสังคม

- 2.1 สร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสุขภาพในที่สาธารณะของหมู่บ้าน
- 2.2 สร้างสนามกีฬามาตรฐานประจำตำบล
- 2.3 สร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประจำหมู่บ้าน

3. การดำเนินงานทางด้านโครงสร้าง

- 3.1 สร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน ถนนลาดยาง ถนนดินลงหินคลุก
- 3.2 สร้างถนนดินยกระดับผ่านไร่นาเพื่อการสัญจรและขนย้ายผลผลิตทางการเกษตร ให้ได้รับความสะดวก
- 3.3 ปรับปรุงถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน
- 3.4 ติดตั้งระบบประปาภายในหมู่บ้าน
- 3.5 สร้างและขยายเขตไฟฟ้าและไฟสาธารณะตามจุดต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน
- 3.6 สร้างและติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะภายในหมู่บ้าน
- 3.7 สร้างรั้วลวดหนามกั้นสระน้ำ หนองน้ำสาธารณะ
- 3.8 สร้างและวางท่อระบายน้ำภายในหมู่บ้าน
- 3.9 จัดซื้อภาชนะเก็บกักน้ำให้ประชาชน

4. การดำเนินงานทางการวางแผนพัฒนา

- 4.1 วางแผนขุดลอกอ่างเก็บน้ำ หนองน้ำ ห้วยที่ตื้นเขิน สระน้ำ คลองส่งน้ำ
- 4.2 วางแผนสร้างฝายน้ำล้น
- 4.3 วางแผนสร้างระบบประปาชนบทจากแหล่งน้ำธรรมชาติและน้ำใต้ดิน

4.4 วางแผนชุดเจาะบ่อบาดาล

5. การดำเนินงานทางด้านการบริการทั่วไป

5.1 จัดให้มีเวทีประชาคมหมู่บ้านทุก ๆ หมู่บ้านในตำบล

5.2 จัดอบรมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ เสรีภาพและสิทธิต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ

5.3 จัดอบรมประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้ง ในระบบใหม่ตามรัฐธรรมนูญ

5.4 ให้ความรู้ในด้านการเมืองการปกครองผ่านทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

5.5 สนับสนุนก่อสร้างอาคาร จัดซื้อยานพาหนะให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลยาง

6. การดำเนินงานด้านสาธารณสุข

6.1 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ยาเสพติดให้โทษ ฯลฯ พร้อมทั้งหาทางบำบัด และป้องกัน

6.2 กำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลายด้วยการพ่นหมอกควัน แจกทรายอะเบทกำจัดยุงลาย

6.3 จัดอบรมเกี่ยวกับโรคติดต่อและโรคระบาดให้กับประชาชน ได้มีความรู้และหาทาง ป้องกันและแก้ไข ได้แก่โรคไข้เลือดออก โรคฉี่หนู โรคระบาดในสัตว์เลี้ยง (โค กระบือ)

7. การดำเนินงานทางด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

7.1 สนับสนุนและส่งเสริมให้มี “กองทุนเพื่อการศึกษา” ให้แก่เด็กเรียนดีและขาดทุน ทรัพย์

7.2 สนับสนุนงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษา ให้แก่เด็กนักเรียนทุก ๆ โรงเรียนใน ตำบล

7.3 สนับสนุนงบประมาณอาหารกลางวันแก่เด็กนักเรียนทุก ๆ โรงเรียนในตำบล

7.4 จัดหางบประมาณสนับสนุนการจัดงานประเพณีของหมู่บ้านในตำบล

7.5 จัดงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ คนตรีไทยเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามใน ตำบล

7.6 จัดบุคลากรหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นมาให้ความรู้กับเยาวชนที่ มีความสนใจเพื่อสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นต่อไป

8. การดำเนินงานทางด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

8.1 ปลุกสวนป่าชุมชนในที่สาธารณะและตามสองข้างทาง

8.2 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพของดิน สิ่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน การปลูก พืชคลุมดินในฤดูแล้ง เพื่อปรับสภาพดินเสื่อมโทรม

- 8.3 จัดเจ้าหน้าที่ทางการเกษตรเข้าไปฝึกอบรมเกษตรกร ให้ความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ย การทำปุ๋ยธรรมชาติใช้เอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต
 - 8.4 จัดส่งเจ้าหน้าที่เพื่อฝึกอบรมให้ความรู้และสนใจให้ประชาชนจัดบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะมีสภาพแวดล้อมที่ดีและสะอาดเรียบร้อย
 - 8.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มี “ศูนย์เรียนรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์” ภายในตำบล
9. การดำเนินการด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
- 9.1 ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและคนพิการ (ให้ได้รับเบี้ยยังชีพอย่างทั่วถึง)
 - 9.2 ติดตามและประเมินผลการป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย
 - 9.3 ติดตามและประเมินผลการพัฒนาและส่งเสริมด้านสวัสดิการชุมชน
 - 9.4 ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมคุณภาพอนามัยของประชาชน
 - 9.5 ติดตามและประเมินผลส่งเสริมอนุรักษ์ประเพณีอันดีงามรวมทั้งกิจกรรมทางศาสนา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พบว่าผลงานการวิจัยที่ผ่านมามีข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยจำเป็นต้องมีการศึกษาจากงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษาวิจัย ได้ก่อนหน้าแล้ว โดยผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่มีหัวข้องานวิจัยใกล้เคียงกัน โดยสรุปเนื้อหาของงานวิจัยได้ดังนี้

จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน พบว่าโครงการหรือกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่โครงการพื้นฐาน รองลงมา เป็นการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดแก่ประเภทอื่น ๆ โดยจะไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะมากที่สุด รองลงมาได้รับประโยชน์จากโครงการหรือกิจกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมจะเข้าร่วมโดยสมัครใจมากกว่าถูกผู้อื่นชักชวน ส่วนรูปแบบของการมีส่วนร่วม นั้นจะเข้าร่วมโดยผ่านตัวแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากรายชื่อในหมู่บ้าน รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน และประชาชนมีความพึงพอใจต่อการเปิดโอกาสขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง สาเหตุของการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ การที่จะมีโอกาสได้ร่วมรับผิดชอบ

ท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเข้มแข็ง และจะทำให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพ อีกทั้งจะเป็นวิธีหนึ่งในการควบคุมการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สาเหตุของการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

สมบุญ กนกหงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือด้านลักษณะความเป็นผู้นำ ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ด้านการมีส่วนร่วมด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน ด้านเรียนรู้ในการตัดสินใจของชุมชน และความสามัคคีและความร่วมมือในชุมชน

ยิ่งยศ พันธุ์เอี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการกำหนดนโยบายและแผนงานอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ระดับปัญหาการให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย และการกำหนดแนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมคิด ร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อความโปร่งใสและส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ทางด้านองค์การบริหารส่วนตำบลก็จะเน้นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเข้าถึงกลุ่มประชาชน รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การและหลักประชาธิปไตยต่อประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น

ทิพย์ภาเวช ฌ เชียงใหม่ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการดำเนินงานที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนและสามารถแก้ไข ปัญหาของชุมชนได้ดีกว่ารูปแบบเดิมที่จัดทำโดยภาครัฐ

วิชาญ ลำจวน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภอลำปาง สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานด้านการประชุมประชาคมด้านการจัดซื้อจัดจ้าง และด้านการติดตามประเมินผลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย จากการศึกษาที่มีข้อเสนอแนะ คือองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงควรเสริมสร้าง

สร้างกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาบทบาทให้ประชาชนเกิดความตระหนักต่อการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหงมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รัชนิดา ไสยรส (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวาริ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือด้านการจัดให้มีการบำรุงทางบกและทางน้ำ ด้านการรักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ด้านการบำรุงศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือการจัดให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ด้านการป้องกันและระงับโรคติดต่อ ด้านการจัดให้มีการส่งเสริมการพัฒนาศรี เด็ก เยาวชนผู้สูงอายุ และผู้พิการ ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และด้านการจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิง

อนุชิต ชูช่วย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ประสาร กมลพุทธร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงาน การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตามลำดับ

จากผลการศึกษางานวิจัย ที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ประเด็นที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ การที่ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงาน อีกทั้งยังไม่ให้ความสำคัญในการติดตามและตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 7,137 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 :149)ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1 บ้านยาง	603	31
หมู่ที่ 2 บ้านอนันต์	341	18
หมู่ที่ 3 บ้านอาเสก	437	22

หมู่บ้าน	ประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 4 บ้านตาพรหม	314	16
หมู่ที่ 5 บ้านหนองเหล็ก	492	25
หมู่ที่ 6 บ้านศรีตะวัน	664	34
หมู่ที่ 7 บ้านโนนแดง	696	36
หมู่ที่ 8 บ้านสว่าง	200	10
หมู่ที่ 9 บ้านโจด - ศิริ	234	12
หมู่ที่ 10 บ้านคงน้อย	449	23
หมู่ที่ 11 บ้านจง	476	24
หมู่ที่ 12 บ้านสว่าง	691	36
หมู่ที่ 13 บ้านทุ่งมนต์	186	10
หมู่ที่ 14 บ้านกระชาย	255	13
หมู่ที่ 15 บ้านกะลัน	258	13
หมู่ที่ 16 บ้านกะลัน	302	16
หมู่ที่ 17 บ้านอาเถียง	255	13
หมู่ที่ 18 บ้านโคกพยอม	284	15
รวม	7,137	367

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง

แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีข้อคำถามในประเด็น ดังต่อไปนี้

- 1.1 เพศ
- 1.2 อายุ
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 6 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และไม่เคย ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้าน

1. ด้านการบริการประชาชน

2. ด้านการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลยาง

3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง

ซึ่งแบบสอบถามนี้ ประกอบไปด้วย 6 ตัวเลือก ตามระดับความมากน้อยของบทบาท การมีส่วนร่วม โดยมี ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย, น้อยที่สุด, และไม่เคย

เกณฑ์การให้คะแนน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

6 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

5 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

4 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

3 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

1 หมายถึง ไม่เคยมีส่วนร่วม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Form) เกี่ยวกับความคิดเห็น เพื่อเสนอปัญหา และข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2.2 ศึกษาเทคนิค และวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบสร้างมาตรวัด

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา และโครงสร้าง และภาษาเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม

2.4 ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.5 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.5.1 คร.ผดุงชาติ ยงค์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.5.2 คร.กระพัน ศรีงาน รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.5.3 นางสาวชนากานต์ พรหมดี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยาง

อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้ง เพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.7 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลอง (Try out) กับประชาชนตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8415 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือให้แก่ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ แจ้งสมาชิกในหมู่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ในเขตตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อแจกจ่ายแก่สมาชิกและกำหนด วันรับแบบสอบถามคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน
4. ผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามที่ทำการผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านด้วยตนเอง
5. จำนวนแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 367 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นจำนวน 367

ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยาง อำเภอสัขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ตัดสินการวิเคราะห์ ดังนี้ (กานดา พูลลาภทวิ. 2530:79)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
5.51 – 6.00	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4.51 – 5.50	มีส่วนร่วมมาก
3.51 – 4.50	มีส่วนร่วมปานกลาง
2.51 – 3.50	มีส่วนร่วมน้อย
1.51 – 2.50	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
1.00 – 1.50	ไม่เคยมีส่วนร่วม

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Form) ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 2.1 ร้อยละ
 - 2.2 ค่าเฉลี่ย
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล ยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมทางสถิติ ทำการวิเคราะห์ จำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบล ยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามที่ผู้วิจัยได้แบ่งไว้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงในตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	367	100.00
1. เพศ		
ชาย	189	51.50
หญิง	178	48.50
2. อายุ		
18 - 29 ปี	72	19.62
30 - 39 ปี	103	28.06
40 - 49 ปี	76	20.71
50 - 59 ปี	84	22.89
60 ปี ขึ้นไป	32	8.72
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	141	38.42
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช	57	15.53
อนุปริญญา/ปวส	97	26.43
ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี	72	19.62
4. การประกอบอาชีพ		
เกษตรกร	142	38.69
รับจ้าง/ลูกจ้าง	129	35.15
ประกอบอาชีพส่วนตัว/ค้าขาย	55	14.99
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	41	11.17
อื่น ๆ (ระบุ).....	-	-

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 367 คน เมื่อจำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 51.50 และเป็นหญิง จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 48.50

เมื่อจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 30–39 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 28.06 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 50–59 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.89 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 8.72

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับประถมศึกษา จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 38.42 รองลงมาคือ อนุปริญญา/ปวส จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.43 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.53

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกรกรรม/รับจ้างทั่วไป มีจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 38.69 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง/ลูกจ้าง จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.15 ส่วนที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพรับราชการ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.17

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ดังตาราง 4 – 7 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินงานของอบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านบริการทั่วไป	3.69	1.26	ปานกลาง
2. ด้านการวางแผนพัฒนา	3.88	1.33	ปานกลาง
3. ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน	3.87	1.30	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.81	1.29	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาด้านนี้ ด้านการวางแผนพัฒนา (\bar{X} = 3.88) การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน (\bar{X} = 3.87) และด้านการบริการทั่วไป (\bar{X} = 3.69) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริการทั่วไป โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการบริการทั่วไป			
1.ท่านมีส่วนร่วมในการเข้ารับบริการที่อบต. ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การจัดให้บริการต่อใบขับขี่กับสำนักงานขนส่ง	2.40	1.02	น้อย
2.ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนในการจัดเวทีเรียนรู้	4.20	1.11	ปานกลาง
3.ท่านเคยเข้าใช้บริการอินเตอร์เน็ตที่ อบต.	4.17	1.23	ปานกลาง
4.ท่านเคยเข้าใช้บริการอุปกรณ์ออกกำลังกายของลานกีฬาประจำตำบล	3.89	1.33	ปานกลาง
5.มีส่วนร่วมในการจัดหาอุปกรณ์กีฬาให้หมู่บ้าน	3.91	1.22	ปานกลาง
6.มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาไขเลือดออก เช่น ฉีดพ่นหมอกควัน แจกสารทรายอะเบทในหมู่บ้าน	3.64	1.32	ปานกลาง
7.ท่านมีส่วนร่วมในการให้บริการประชาชนในช่วงเทศกาลสำคัญได้แก่เข้าจุดตรวจจุดตรวจของหมู่บ้าน	3.71	1.50	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8. ท่านมีส่วนร่วมกับอบต.ในการศึกษาดูงานนอกสถานที่	3.63	1.34	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.69	1.26	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการบริการทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ.1 อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ.2 ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนในการจัดเวทีเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ ข้อ.3 ท่านเคยเข้าใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่ อบต. ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ.1 ท่านมีส่วนร่วมในการเข้ารับบริการที่อบต. ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น การจัดให้บริการต่อใบขับขี่กับสำนักงานขนส่ง ($\bar{X} = 2.40$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวี ภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการวางแผนการพัฒนา 9.ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้าและอื่น ๆ	4.68	1.29	มาก

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการวางแผนการพัฒนา			
10.ท่านมีส่วนร่วมกับอบต.ในการวางแผนพัฒนากลุ่มอาชีพ และชุมชน	4.11	1.29	ปานกลาง
11.ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต.ในการจัดกิจกรรมด้านวัฒนธรรมประเพณี เช่นงานสืบสานประเพณีสงกรานต์ งานแห่เทียนเข้าพรรษา งานสืบสานประเพณีลอยกระทง	4.08	1.21	ปานกลาง
12.ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในการพัฒนาหมู่บ้าน	3.82	1.29	ปานกลาง
13.ท่านมีส่วนร่วมกับการประชุม ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา	3.75	1.35	ปานกลาง
14.ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต.ในการจัดทำแผนและโครงการด้าน งานพัฒนาการศึกษา และการกีฬา เช่น	3.85	1.43	ปานกลาง
15.ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.64	1.34	ปานกลาง
16.ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต.ในการจัดทำแผนและโครงการด้านสาธารณสุขมูลฐาน (อสม.) งานควบคุมโรคติดต่อ	3.79	1.35	ปานกลาง
17.ท่านมีส่วนร่วมกับ อบต.ในการจัดทำแผนและโครงการด้านพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชน	3.73	1.28	ปานกลาง
18.ท่านมีส่วนร่วมในการประชุม จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	3.80	1.34	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

การดำเนินงานของอบต.	ระดับการมีส่วนร่วม		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
19.ท่านเคยร่วมเสนอโครงการ หรือของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ต่าง ๆ ให้กับชุมชนส่วนรวม	3.45	1.41	น้อย
รวมเฉลี่ย	3.88	1.33	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการวางแผนพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ. 19 อยู่ในระดับน้อยส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ. 9 ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานด้านสาธารณสุขปโภค เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้าและอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมาคือ ข้อ.10 ท่านมีส่วนร่วมกับอบต. ในการวางแผนพัฒนากลุ่มอาชีพ และชุมชน ($\bar{X} = 4.11$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ.19 ท่านเคยร่วมเสนอโครงการ หรือของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับชุมชนส่วนรวม ($\bar{X} = 3.45$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน 20.ท่านเคยมีโอกาสร่วมควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงาน ตามแผนพัฒนาของ อบต. เช่น เป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างตามโครงการต่าง ๆ	4.72	1.34	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
21.อบต. ได้มีการแต่งตั้งท่านเข้าเป็นกรรมการติดตาม และ ประเมินผลแผนงานหรือ โครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.17	1.13	ปานกลาง
22.ท่านเคยร้องเรียน ตรวจสอบ วิพากวิจารณ์ ท้วงติง หรือ คัดค้านการบริหารงานของ อบต.	3.98	1.23	ปานกลาง
23.ท่านเคยมีส่วนร่วมรับฟังหรืออ่านเอกสารการแถลงผล การ ดำเนินงาน อบต.	4.00	1.26	ปานกลาง
24.ท่านเคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใสของ การบริหารงานของ อบต.	3.73	1.27	ปานกลาง
25.ท่านมีส่วนร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการ ของท้องถิ่น	3.60	1.39	ปานกลาง
26.ท่านเคยเข้าชื่อในการใช้สิทธิ์เพื่อให้องค์การบริหารส่วน ตำบลเปิดเผยข้อมูล	3.74	1.40	ปานกลาง
27.ท่านเคยเข้าร่วมตรวจสอบพฤติกรรม การทำงานของ พนักงานส่วนตำบล สมาชิกสภาและผู้บริหารขององค์การ บริหารส่วนตำบล	3.67	1.32	ปานกลาง
28.ท่านเคยเป็นตัวแทนชุมชนเพื่อร่วมเป็นกรรมการที่ ปรีกษาเสนอแนะตรวจสอบ โครงการขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	3.55	1.26	ปานกลาง
29.ท่านเคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตาม แผนงาน/โครงการของอบต.	3.55	1.39	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.87	1.30	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน โดยภาพรวม

อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ. 20 อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ. 20 ท่านเคยมีโอกาสเข้าร่วมควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาของ อบต. เช่น เป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างตามโครงการต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมาคือ ข้อ. 21 อบต. ได้มีการแต่งตั้งท่านเข้าเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลแผนงานหรือโครงการของแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ. 28 ท่านเคยเป็นตัวแทนชุมชนเพื่อร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาเสนอแนะตรวจสอบโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.55$) และข้อ. 29 ท่านเคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการของอบต. ($\bar{X} = 3.55$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ดังปรากฏในตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ต้องการให้อบต. ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี	55	34.38
2	ต้องการให้ อบต. ดำเนินโครงการเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้านและดำเนินโครงการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม	50	31.25
3	มีความต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน	30	18.75
4	ต้องการให้อบต. จัดอบรมกลุ่มอาชีพ	25	15.62
รวม		160	100

จากตาราง 8 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้อบต. ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี คิดเป็นร้อยละ 34.38 รองลงมาคือ ต้องการให้ อบต. ดำเนินโครงการเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้านและดำเนินโครงการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมคิดเป็นร้อยละ 31.25 และมีความต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง ซึ่งสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ด้านการบริการทั่วไป การวางแผนพัฒนา และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ประชากรคือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 7,137 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรงซีและมอร์แกนได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างให้กระจายตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมี อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำการพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จากนั้น นำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชน ตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8415 ซึ่งผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระยะเวลาที่กำหนด ได้แบบสอบถามที่สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด จำนวน 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ รายด้าน 3 ด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าได้ดังนี้ ด้านการวางแผนพัฒนา การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน และ ด้านการบริการทั่วไป ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ต้องการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี รองลงมา คือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วน

ตำบลดำเนิน โครงการเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกหมู่บ้านและดำเนิน โครงการด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม และมีความต้องการให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง 3 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาที่ออกมาเป็นเช่นนี้ เนื่องจากประชาชนไม่ได้ให้ความร่วมมือมากนัก หรือไม่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร เป็นเพราะพื้นฐานการศึกษาของประชาชน ส่วนมากอยู่ในระดับประถมศึกษา ทำให้ขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาท และหน้าที่ของตนเองต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดว่าตนเองมี หน้าที่เพียงเลือกตั้งตัวแทนทำหน้าที่แทนเท่านั้น นอกจากนี้สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้าง ต้องดิ้นรนในการประกอบอาชีพ ขาดความตระหนักและการสร้างจิตสำนึกพื้นฐานด้านการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่น เว้นแต่เป็นด้านที่มีผลกระทบและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ ทั้งด้าน โครงสร้าง พื้นฐานต่าง ๆ สุขภาพอนามัย วัฒนธรรมประเพณี และการกีฬา ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐาน ของประชาชนอยู่แล้ว ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งยศ พันธุ์เยี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยด้านการบริการทั่วไป พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนยังให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือไม่มาก ในกิจกรรมที่ไม่เกิดผลกระทบ ไม่จำเป็นหรือไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน อาจเกิดจากพื้นฐานการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และการเดินทางมารับบริการไม่สะดวก รวมทั้งประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนในการรับบริการ และไม่มีความเข้าใจขั้นตอน วิธีการ ระเบียบแบบแผนของทางราชการที่จะเข้าไปใช้บริการสาธารณะจากองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควร ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนกับองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของการมีส่วนร่วมและ

เป็นอุปสรรคในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2536 : 8-10) ได้กล่าวว่าการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ถือเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐบาลและข้าราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการพัฒนา ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ ตามแนวคิดเสรีนิยม ภารกิจของรัฐแต่เดิม มุ่งเน้นในเรื่องการรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ จึงต้องหันมาเน้นที่การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนควบคู่กันไปด้วย นอกจากนี้ศักยภาพในการให้บริการสาธารณะยังมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหากระบบราชการที่รัฐควบคุมดูแลอยู่ไม่สามารถจัดการให้บริการที่ สอดคล้องกับความต้องการของเอกชนแล้วระบบราชการก็จะเป็นอุปสรรคในการพัฒนาความเจริญเติบโตของประเทศไปในที่สุด

2.2 ผลการวิจัยด้านการวางแผนพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะ ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการพิจารณาเกี่ยวกับการระบุปัญหา และความต้องการ และประชาชนกลุ่มนี้ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการร่วมประชุมเพื่อออกเสียงในการคิด การกำหนดแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นขั้นตอนของการเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ผลการวิจัยดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบูรณ์ กนกหงส์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนของชุมชนอยู่ในระดับมาก เพราะทั้งนี้อาจเนื่องจากพื้นฐานด้านการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกัน และประชาชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงขั้นตอน และวิธีการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา

2.3 ผลการวิจัยด้านการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ขาดจิตสำนึกในการเข้าไปมีส่วนร่วม วิธีการและขั้นตอนการตรวจสอบทำได้ยาก อาจเกิดจากพื้นฐานด้านการศึกษา และการประกอบอาชีพ รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงขั้นตอน และวิธีการในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ นอกจากนี้ผู้บริหารขาดความจริงจังที่จะให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบ

อย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต ชูช่วย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลยางตลาดอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ด้านการติดตามตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ต้องการให้ องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เพราะ ประชาชนในพื้นที่ตำบลยางนั้นมีหลายภาษาจึงยึดติดขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นได้แก่ ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบวงสรวงเช่นปู่ตา ประเพณีรำตรุษมหาสงกรานต์ แต่องค์การบริหารส่วนตำบลยางไม่สามารถดำเนินการได้ตามความต้องการของประชาชนทั้งหมดได้ เนื่องจากในแต่ละปีงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับการจัดสรรงบประมาณรวมทั้งรายได้ที่จัดเก็บเองก็ยังไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องดูแลและให้บริการ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิกา ไสยรส (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนต้องการให้มีการบำรุงศิลปปะ จาริต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนพัฒนา จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการวางแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ตระหนักถึงความเจริญของชุมชนและเข้าใจหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ได้ให้อำนาจการตัดสินใจส่วนหนึ่งแก่ประชาชน จึงให้ความสนใจและเข้าร่วมประชาคมเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการระบุปัญหาและความต้องการของประชาชนและประชาชนกลุ่มนี้เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนในการเข้าร่วมประชุมเพื่อออกเสียงแสดงความคิดเห็น ดังนั้นให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และองค์การบริหารส่วนตำบลยาง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร สมาชิกสภา และพนักงาน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องดำเนินการส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง ควรจะปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ วิธีการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมได้ง่ายและเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการวางแผนพัฒนาและ

และนำปัญหาตรงความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงบรรจุในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล และจัดทำเป็นข้อบัญญัติบังคับใช้ต่อไป

1.2 ด้านบริการทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า ด้านบริการทั่วไป มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้ความสำคัญในการให้บริการทั่วไป เช่น การเข้าติดต่อขอรับเบี้ยยังชีพ การยื่นชำระภาษี และการเข้าใช้บริการอินเตอร์เน็ต ฯลฯ แก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อราชการเท่าที่ควร จึงทำให้การให้บริการทั่วไปในการติดต่อราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ดังนั้น เพื่อให้การให้บริการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แก่ประชาชนที่เข้ารับการบริการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชนทุกรูปแบบ ชี้แจงและทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ ความจำเป็นและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการบริการทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายให้ถูกต้อง ครบครัด ให้มีความโปร่งใส ดำเนินนโยบายในเชิงรุกออกไปรับฟังปัญหา หรือความต้องการของประชาชนรวมทั้ง ส่งเสริมและสร้างทัศนคติต่อประชาชนผู้รับบริการอย่างเป็นธรรม และเสมอภาคกันไม่เลือกปฏิบัติ โดยการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรทำการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ กับกลุ่มประชากรในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

2.2. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ทั่วประเทศ

2.3. ควรศึกษาถึงปัจจัยทัศนคติต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อที่จะเป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2546). กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- (2548). กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- (2547). การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น. โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- (2548). คู่มือการพัฒนาบริการประชาชนสำหรับผู้ปฏิบัติงานระดับอำเภอ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาคินแดน.
- (2548). ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสาสมัครศึกษาคินแดน.
- (2550). คู่มือการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเกี่ยวกับ หน้าที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น .
กรุงเทพฯ: อาร์.ที.ดี.ไซค์.
- กุลธน ธนาพงศธร. (2538). การบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- โกวิท พวงงาม. (2543). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: บริษัท ส. เอเชียเพรส (1989) จำกัด.
- กานดา พูลลาภทวี. (2530). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- จินดา มณีเนตร. (2540). การมีส่วนร่วมของตำรวจป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จรัสศักดิ์ สีใจเจริญ. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล :
ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ ร.ม. (ปรัชญาการเมือง).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชวงค์ ฉายะบุตร. (2536). การให้บริการแบบครบวงจร : แนวทางในการให้บริการเชิงรุกของกรมการปกครอง.
ม.ป.ท. : เศรษฐกิจ.
- ชาญ สวัสดิ์สาตี. (2542). คู่มือนักฝึกอบรมมืออาชีพ : การจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: ก.พ.
- ชาญวุฒิ สีนุญมา. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเสนอข้อบัญญัติ
ท้องถิ่น ศึกษากรณี: เทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษา

- คั่นคว่ำอิสระ ปร.ม. (การเมืองการปกครอง). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยพล เขมปัญญานุรักษ์ (2544). ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อศูนย์บริการรถยนต์ Quick Service ในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยุทธ์ รัตนประทุมวรรณ.(2544).ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิพย์ภาเวชช์ ณ เชียงใหม่. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันพระเนตร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมือง).เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (2537). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างประสิทธิผลของการนำนโยบายการให้บริการแก่ประชาชนไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม).กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชเนศวร์ เจริญเมือง.(2537). กระจายอำนาจอย่างไร สร้างประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- นิเมธ พรหมพยัค. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักงานเทศบาลตำบลสุโขทัย. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- บุญเอื้อ บัวสรวง.(2542). ทศนคติของผู้บริการต่อการให้บริการทางกฎหมายของสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ.ร.ม. (การเมืองการปกครอง).เชียงใหม่:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประจักษ์ พึ่งอุบล. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจ ภายใต้โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน กรณีศึกษา : สถานีตำรวจภูธรบางละมุง จังหวัดชลบุรี.งานนิพนธ์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประชัน กะเนวัน. (2549). ระบบบริหารราชการไทย.บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2542). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- (2539). นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

- ประคับ นวลละออง. (2542). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริการของสำนักทะเบียน อำเภอบ้านนั้งस्ता จังหวัดยะลา. ภาคนิพนธ์ ศศม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประยูร กาญจนกุล. (2533). กฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสาร กมลพุทท. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลร่องคำ อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2544) สิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พยนต์ เข็มสำอาง. (2542). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน. ค้นเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2553 แหล่งที่ : [http // www.library.cmu.th](http://www.library.cmu.th).
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2542). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด.(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอน 79 ก วันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2552
- พระราชบัญญัติเทศบาล.(ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 ” (22 ธันวาคม 2546) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 124 ก.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2546 ” (22 ธันวาคม 2546) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 124 ก.
- พิพัฒน์ ลาภปรารธนา. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารกรุงเทพมหานครของสมาชิกสภากรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พิณสุดา สิริธรรังศรี. (2541). การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาของประเทศไทย. วิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งเสนอแนวทางการกระจายอำนาจโดยศึกษาสภาพ.กรุงเทพฯ : บ.เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป.
- พรชัย ศรีสุริยันโยธิน. (2549). การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2543). “ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน.” รัฐสภาสาร. 48 (9) : 1-18.

- พวงทอง โยธาใหญ่. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น:กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ. ปร.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยิ่งยศ พันธุ์เยี่ยม. (2547). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี. รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ).
ชลบุรี:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัชนิกา ไสยรส. (2550).การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย
จังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชณี ราชประโคน. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
หินลาด อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์. ค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) บุรีรัมย์:บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พ.ศ.2550 ” (24 สิงหาคม 2550) ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 124 ตอนที่ 47 ก.
ลิจิต ชีรเวทิน. (2535). การกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท.
กรุงเทพฯ:คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มณีวรรณ ต้นไทย. (2533). พฤติกรรมการให้บริการของเจ้าหน้าที่กองควบคุมยาสำนักงานคณะกรรมการ
อาหารและยาต่อประชาชนผู้มาติดต่อ. วิทยานิพนธ์ ร.ม. (การบริหารรัฐกิจ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. กรุงเทพฯ :
ศูนย์สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า.
- วิชาญ ลำจวน. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหง อำเภองาว จังหวัดลำปาง. การศึกษาอิสระ ปร.ม.
(การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2541). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้า.
- วีระพงษ์ เถลิมาจิระวัฒน์. (2539). คุณภาพในการบริการ. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น).
- สถาบันดำรงราชานุภาพ (2535). รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2544). นโยบายสาธารณะ : แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.
พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.

- สมบูรณ์ กนกหงษ์. (2544). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม.(นโยบายสาธารณะ).มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี :โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สมชาย ดุรงค์เดช. (2544). การประเมินผลโครงการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการรวมบทความทางการประเมิน
โครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544).วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ศิริกานันท์ (2545). การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ. (2545).คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำเร็จ รักษาวิวัฒน์. (2551). การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยราช
จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปร.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2546). การวางแผนและการควบคุมทางการบริหาร : แนวคิดในการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม.กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสน่ห์ จุ้ยโต. (2548). การบริหารนวัตกรรมแนวใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- องค์การบริหารส่วนตำบลยาง. (2552). แผนพัฒนาสามปี. สุรินทร์ : สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยาง
อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์.
- อัครบุตร อัครสุขบุตร. (2548). การมีส่วนร่วมของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเสพติดในอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมศึกษา).
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุชิต ชูช่วย. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลยางตลาด
อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. ปรชญานิพนธ์ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อรุณ รักธรรม. (2540). การพัฒนาและการฝึกอบรมบุคลากรศึกษาเชิงพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ:
โครงการเอกสารและตำรา คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriham Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ว ๒๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณชนากานต์ พรหมลี

ด้วย นางสาวจิราพร บัณฑิติชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ว ๒๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.กระพัน ศรีงาน

ด้วย นางสาวจิราพร บัณฑิติชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสี่ขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๐๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยั่งยืน

ด้วย นางสาวจิราพร บัณฑิติชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล
ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๘ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลกุดหวาย

ด้วย นางสาวจิราพร บัณฑิตขันธ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คณะวัน เป็นที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการ ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสาวจิราพร บัณฑิตขันธ์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๒๙๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลยาง

ด้วย นางสาวจิราพร บัณฑิติชู นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buri Ram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสว่างภูมิ
จังหวัดสุรินทร์

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้ในการศึกษาวิจัย เพื่อทำการค้นคว้าอิสระของหลักสูตรการศึกษา
ระดับปริญญาโทสาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประกอบการศึกษาในเชิงวิชาการ ไม่มีผลกระทบในแง่ลบแก่ท่าน
ผู้ให้ข้อมูล จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้คำตอบในแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความ
ทุกประการ และครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยจักขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 18 - 29 ปี 30 - 39 ปี
 40 - 49 ปี 50 - 59 ปี
 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 ประถมศึกษา อนุปริญญา / ปวส
 มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี
4. การประกอบอาชีพ
 เกษตรกรรม รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 รับจ้าง/ลูกจ้าง อื่น ๆ (ระบุ).....
 ประกอบอาชีพส่วนตัว/ค้าขาย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสวีบุรี จังหวัดสุรินทร์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจิราพร บัณคิษฐ์

ผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Buriram ๒๕๖๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriham Rajabhat University

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

* * * Warning * * * Determinant of matrix is close to zero: 1.166E-17

Statistics based on inverse matrix for scale ALPHA
are meaningless and printed as .

N of Cases = 30.0

Item Means	Mean	Minimum	Maximum	Range	Max/Min	Variance
	3.6816	2.5333	4.5000	1.9667	1.7763	.2729

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	103.9000	217.3345	.4769	.	.8330
A2	102.2667	239.7885	-.1489	.	.9004
A3	103.4333	218.4609	.4762	.	.8333
A4	102.9000	222.3690	.5042	.	.8341
A5	102.8667	217.9816	.6317	.	.8305
A6	102.7000	231.3207	.0984	.	.8445
A7	102.4000	223.9034	.3113	.	.8383
A8	102.6333	233.8954	.0488	.	.8444
B9	103.0000	216.5517	.6016	.	.8303
B10	102.6000	223.7655	.4644	.	.8351
B11	102.2667	227.9264	.2838	.	.8390
B12	102.2667	232.0644	.0863	.	.8444
B13	103.0667	211.4437	.6590	.	.8271
B14	103.0667	212.7540	.7461	.	.8264
B15	103.3333	215.4023	.6408	.	.8292
B16	102.8333	235.6609	-.0191	.	.8465
B17	103.1333	213.0851	.6580	.	.8278
B18	103.1000	221.9552	.4254	.	.8352
B19	103.1333	214.1195	.7440	.	.8272
C20	103.1333	218.8782	.5691	.	.8317
C21	103.2667	215.3057	.6926	.	.8284
C22	103.7667	219.7713	.5255	.	.8327
C23	103.1667	220.9023	.5152	.	.8333
C24	103.5667	213.2195	.6553	.	.8279
C25	102.7000	219.9414	.6281	.	.8316
C26	104.2333	217.7023	.3939	.	.8356
C27	104.2000	220.0276	.3699	.	.8364
C28	103.4333	223.8402	.3366	.	.8375
C29	103.1000	218.1621	.4235	.	.8346

Reliability Coefficients 29 items

Alpha = .8415 Standardized item alpha = .8968

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	จิราพร บัณคิชฐ์
วันเดือนปีเกิด	3 มีนาคม พ.ศ. 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 1 ตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	บุคลากร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลยาง อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านศรีตะวัน อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2540 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสิขรภูมิพิสัย อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2543 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสิขรภูมิพิสัย อำเภอสีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2547 ปริญญาตรี (บธ.บ) เศรษฐศาสตร์ธุรกิจแขนงธุรกิจการเกษตร สถาบันราชภัฏสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พ.ศ. 2555 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์